

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ
ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2019-2022 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ 2022
ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԻՍԱՄՅԱԿԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 1.....	5
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 2	7
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 3	9
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 4	13
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 5	15
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 6	19
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 7	21
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 8.....	25
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 9	28
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 10.....	31
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 11	34
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 12.....	36
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 13.....	39
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 14.....	42
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 15.....	44
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 16.....	46
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 17	48
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 18	51
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 20	58
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 21	61
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 22	64

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 23	68
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 24	71
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 25	74
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 26	78
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 27	80
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 28	82
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 29	86
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 30	88
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 31	90
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 33	94
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 34	96
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 35	98
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 36	100
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 37	103
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 38	105
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 39	109
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 40	114
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 41	116
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 42	119
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 43	121
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 44	123
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 45	125

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 46	127
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 47	128
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 48	130

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 1

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի ձևավորում և բնականոն գործունեության ապահովում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Վարչապետի աշխատակազմ

ՀՀ ազգային ժողով (համաձայնությամբ)

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) վերապահված լիազորությունների իրականացման առավել արդյունավետ կանոնակարգումներ ապահովելու նպատակով միջազգային գործընկերների աջակցությամբ 2021 թվականի ընթացքում մշակվել է օրենսդրական ակտերի՝ «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Հանրային ծառայության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքների նախագծերի փաթեթը: Այն շրջանառվել է և ներկայումս գտնվում է շահագրգիռ մարմինների կարծիքների ամփոփման փուլում:

Միաժամանակ, 2021 թվականի ընթացքում ներկայացվել և հաստատվել է 2022-2024 թվականների միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի և 2022 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտը, որով Հանձնաժողովին 2022 թվականի համար հատկացվել է

350580.6 հազար դրամ, իսկ 2022 թվականի առաջին կիսամյակում ներկայացվել է 2023-2025 թվականների միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի և 2025 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտը, որով 2023 թվականի համար Հանձնաժողովի ներկայացրած 804,017 հազար դրամ հայտից ընդունելի է համարվել 720,836.2 հազար դրամը, որը 2021 թվականի ֆինանսավորումից ավելի է 370,255.6 հազար դրամով:

Զուգահեռաբար 2022 թվականի փետրվարի 3-ի N 114-Ա որոշմամբ փոփոխություններ են կատարվել «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատողների քանակը և հաստիքացուցակը հաստատելու մասին» N 1500-Ա որոշման մեջ, որով Հանձնաժողովի հաստիքների թիվը ավելացվել է ևս 2-ով: Ներկայումս քննարկվում է նաև հանձնաժողովին վարորդի հաստիք տրամադրելու հարցը, որը կապահովի Հանձնաժողովի գործունեության գործնական մի շարք խնդիրների լուծումը:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 2

Կոռուպցիոն հանցագործությունների բացահայտման, քննության գործառույթներով օժտված և անկախության բավարար երաշխիքներ ունեցող հակակոռուպցիոն իրավապահ մարմնի՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ձևավորում և բնականոն գործունեության ապահովում

Պատասխանատու մարմին

- ՀՀ արդարադատության նախարարություն
- ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)
- ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ ոստիկանություն
- ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Դեռևս 2021 թվականի հոկտեմբերի 23-ին ամբողջությամբ ուժի մեջ է մտել «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին օրենքը» և կազմավորվել է Հակակոռուպցիոն կոմիտեն: Ներկայումս Հակակոռուպցիոն կոմիտեում որպես պաշտոնակատար պաշտոնավարում են 29 (քսանինը) ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձինք, որոնք դեռևս մրցութային կարգով չեն նշանակվել համապատասխան պաշտոնների:

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի օպերատիվ-հետախուզական գործառույթներ իրականացնող ստորաբաժանման թափուր հաստիքների համալրման նպատակով առաջին մրցույթն արդեն իսկ անցկացվել է, որի արդյունքում պաշտոնի են նշանակվել 28 անձ: Ներկայումս հայտարարվել է մնացած թափուր պաշտոնների համար ևս երկու մրցույթ, որոնք ընթացքի մեջ են գտնվում:

Առաջիկայում հայտարարվելու են նաև Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ինքնավար պաշտոններ զբաղեցնելու համար մրցույթներ:

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի քաղաքացիական ծառայողների 90%-ից ավելին մրցույթով նշանակվել է համապատասխան պաշտոնների, որոնց մի մասն (25%) արդեն անցել է վերապատրաստումներ:

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ինքնավար պաշտոնները ժամանակավորապես զբաղեցնող անձանց 70%-ից ավելին անցել են վերապատրաստում:

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի օպերատիվ-հետախուզական գործառույթներ իրականացնող անձանց 10%-ը ևս անցել է վերապատրաստում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի տարածքային ստորաբաժանումները չեն կազմավորվել: Խնդիրը կայանում է նրանում, որ Հակակոռուպցիոն կոմիտեին տրամադրվել են սահմանափակ թվով հաստիքներ, մասնավորապես՝ ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող՝ 40 և օպերատիվ-հետախուզական գործառույթներ իրականացնողների՝ 60 հաստիքներ: Հակակոռուպցիոն կոմիտեին ընդհանուր առմամբ տրամադրվել է 170 հաստիք, որի մեջ ընդգրկվում է ինչպես վերոհիշյալ, այնպես էլ քաղաքացիական ծառայության, հայեցողական պաշտոնների և տեխնիկական սպասարկում իրականացնող անձնաց հաստիքները:

Հետագայում նախատեսվում է քննչական ենթակայության հարցերով պայմանավորված՝ ավելացնել հակակոռուպցիոն կոմիտեի ընդհանուր հաստիքների քանակը:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 3

Հակակոռուպցիոն մասնագիտացված դատարանների ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ ազգային ժողով (համաձայնությամբ)

Բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ)

Արդարադատության ակադեմիա

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում և ներկայումս Բարձրագույն դատական խորհրդի կողմից գործուն միջոցներ են ձեռնարկվում Հակակոռուպցիոն դատարանի ձևավորման հետ կապված գործընթացներն ավարտին հասցնելու ուղղությամբ: Մասնավորապես, 2022 թվականի հունվար-փետրվար ամիսներին անցկացվել է դատավորների թեկնածուների ցուցակի հակակոռուպցիոն մասնագիտացման բաժնի հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործերով մասնագիտացման ենթաբաժնի և կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության գործերով մասնագիտացման ենթաբաժնի արտահերթ համալրելու նպատակով որակավորման քննություններ: Այնուհետև, Արդարադատության ակադեմիայում իրականացվել է դատավորների թեկնածուների ուսուցման և փորձաշրջանի անցկացումը:

Հարկ է նշել նաև, որ Դատավորների ընդհանուր ժողովի Ուսումնական հարցերի հանձնաժողովի կողմից մշակվել և 2022 թվականի փետրվարի 28-ի թիվ 06/22-Ու որոշմամբ Արդարադատության ակադեմիա է ներկայացվել դատավորների թեկնածուների

հավակնորդների ցուցակի հակակոռուպցիոն մասնագիտացման բաժնում ընդգրկված անձանց, ՀՀ վերաքննիչ քրեական և ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարաններում դատավոր նշանակվելու համար առաջխաղացման ենթակա դատավորների թեկնածուների ցուցակում ընդգրկված անձանց առաջին խմբի մասնագիտական պատրաստման առարկայական կուրսերի կամ թեմաների վերաբերյալ առաջարկությունները՝ ուսուցման ծրագրում ներառելու նպատակով:

Միաժամանակ 2022 թվականի հունիսի 21-ին Բարձրագույն դատական խորհուրդը՝ համաձայն ՀՀ Սահմանադրության 166-րդ հոդվածի 3-րդ մասի և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» սահմանադրական օրենքի 143-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերի՝ Վճռաբեկ դատարանի վարչական, հակակոռուպցիոն պալատների դատավորների թափուր տեղերում ընտրելու համար ՀՀ Ազգային ժողովին է առաջարկել Բարձրագույն դատական խորհրդի կողմից ընտրված անձանց թեկնածությունները (վարչական պալատի 3 թափուր տեղի համար, հակակոռուպցիոն պալատի կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության դատական կազմի 5 թափուր տեղի համար և հակակոռուպցիոն պալատի քաղաքացիական գործերի քննության դատական կազմի 5 թափուր տեղի համար): Ներկայումս Բարձրագույն դատական խորհրդի կողմից գործուն միջոցներ են ձեռնարկվում նաև Հակակոռուպցիոն դատարանի գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմանների և նյութատեխնիկական միջոցների ապահովման ուղղությամբ: Դրանից բացի, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2022 թվականի հունիսի 9-ի «Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի N 706-Ա որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» թիվ 661-Ա որոշումը, Բարձրագույն դատական խորհուրդը վերանայել է Դատական դեպարտամենտի կանոնադրությունը և պաշտոնների անվանացանկը, որոնց հիման վրա նախատեսվում է իրականացնել Հակակոռուպցիոն դատարանի աշխատակազմի ձևավորման հետ կապված գործընթացները:

Ազգային ժողովի կողմից 2022 թվականի հունիսի 27-30 նիստերի ընթացքում ընտրվել են Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի 6 դատավորները:

Զուգահեռաբար Հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորներին պատշաճ աշխատանքային պայմաններով ապահովելու նպատակով՝ Արդարադատության նախարարության կողմից մշակվել և սույն թվականի հունիսի 6-ին շրջանառության մեջ է դրվել

«Հայաստանի Հանրապետության 2022 թվականի պետական բյուջեի մասին» օրենքում փոփոխություններ, ՀՀ կառավարության՝ 2021 թվականի դեկտեմբերի 23-ի N 2121-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու և գնման գործընթացը կազմակերպելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ, որով նախատեսվել է, մեկ անձից գնման միջոցով, ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներ իրականացնել դատավորների ժամանակավոր տեղակայման համար նախատեսված վարչական շենքերում, մասնավորապես՝ Երևան քաղաքի Աջափնյակ համայնքի, Բաշինջաղյան 100, Թբիլիսյան խճուղի 3/9, Երևան քաղաքի Վազգեն Սարգսյան 5 (Վճռաբեկ դատարանի վարչական շենք) և Գարեգին Նժդեհի 23/1 հասցեներում գտնվող վարչական շենքերում: Կառավարության որոշումն ընդունվել է սույն թվականի հունիսի 17-ին և մեկ անձից գնման ընթացակարգով Թբիլիսյան խճուղի 3/9 հասցեում գտնվող վարչական շենքի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերումն իրականացվել է «Բաղրամյանշին» բաց բաժնետիրական ընկերությունից, տեխնիկական և հեղինակային հսկողության ծառայությունները՝ համապատասխանաբար՝ «ԷԱԳ» և «ԱՐՔԻԹԵՔՏՍ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություններից, Երևան քաղաքի Վազգեն Սարգսյան 5 հասցեում տեղակայված Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանի, Երևան քաղաքի Գարեգին Նժդեհի 23/1 հասցեում գտնվող վարչական շենքերի և Երևան քաղաքի Աջափնյակ համայնքի Բաշինջաղյան 100 հասցեում գտնվող 2-րդ մասնաշենքի 1-ին ու 2-րդ հարկերի ընթացիկ նորոգման աշխատանքների ձեռքբերումն իրականացվել է «ԱԳԱԹ 777» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունից: Մեկ անձից գնման ընթացակարգի ընտրությունը պայմանավորված է գործընթացի հրատապությամբ՝ հաշվի առնելով, որ սույն թվականի հուլիսի 11-ից Հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների թեկնածուները արդեն կարող են ներկայացվել ՀՀ նախագահի նշանակմանը և վարչական շենքերը պետք է պատրաստ լինեն մինչև դատավորների նշանակումը: Աշխատանքներն արդեն ընթանում են և մինչև Հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների օրենքով սահմանված կարգով նշանակումները վարչական շենքերը պատրաստ կլինեն:

Բացի այդ, Աջափնյակ վարչական շրջանի «Սպանդարյան» կայարանի երկաթգծին հարակից 15 հեկտար մակերեսով տարածքում Հակակոռուպցիոն նոր դատարանի շենքի կառուցման նպատակով իրականացված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի փորձաքննության ընթացքում պարզ էր դարձել, որ տվյալ տարածքում հնարավոր է առկա լինեն

դամբարանադաշտեր: Նշված տարածքում հետագա շինարարական աշխատանքների իրականացման հնարավորության բացահայտման նպատակով՝ ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի և «ՀՀ ԳԱԱ երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտ» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության միջև 2022 թվականի ապրիլի 14-ին N ՀՀՔԿ-ՄԱԱԾՁԲ-22/11 ծածկագրով կնքվել է Աջափնյակ վարչական շրջանի «Սպանդարյան» կայարանի երկաթգծին հարակից 15 հեկտար մակերեսով հողատարածքում երկրաբանական հետազոտական ծառայությունների մատուցման պետական գնման պայմանագիրը:

Միևնույն ժամանակ հարկ է նշել, որ վերապատրաստումներ տեղի չեն ունեցել, քանի որ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի 1-ին կիսամյակում դեռևս ձևավորման փուլում է: Արդարադատության ակադեմիան կազմակերպել է Հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների թեկնածուների հավակնորդների 2022 թվականի ցուցակում ընդգրկված 16 (կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության ենթաբաժնի 11, հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործերի քննության ենթաբաժնի 5) անձանց մասնագիտական պատրաստումը, շարունակում է Վերաքննիչ դատարաններում հակակոռուպցիոն գործեր քննող դատավոր նշանակվելու համար առաջխաղացման ենթակա դատավորների թեկնածուների 2022թ. ցուցակում ընդգրկված 10 (Վերաքննիչ քրեական դատարանում կոռուպցիոն հանցագործությունների գործերով բողոքարկման ենթակա դատական ակտերի վերանայումն իրականացնող դատավոր նշանակվելու համար 4, Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանում հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործերով բողոքարկման ենթակա դատական ակտերի վերանայումն իրականացնող դատավոր նշանակվելու համար 6) անձանց մասնագիտական պատրաստումը: Հետևաբար վերապատրաստումները կայանալու են հետագայում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Շենքային պայմանների ապահովմանն առնչվող աշխատանքները պետք է ավարտված լինեին դեռևս 2021 թվականին, սակայն հաշվի առնելով 2020 թվականի 44-օրյա պատերազմը, ՔՈՎԻԴ-19-ով պայամնավորված տնտեսական և առողջապահական ճգնաժամերը, աշխատանքների իրականացումը ձգձգվել է և կավարտվի 2022 թվականին:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 4

ՀՀ Գլխավոր դատախազությունում կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող վարչության ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ ազգային ժողով (համաձայնությամբ)

Բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ)

Արդարադատության ակադեմիա

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի 1-ին կիսամյակում ՀՀ գլխավոր դատախազությունում ստեղծված կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության նկատմամբ հսկողություն իրականացնող վարչության աշխատակիցների համար կազմակերպվել են վերապատրաստումներ՝ մասնագիտացումը բարձրացնելու նպատակով: Մասնավորապես, «ՀՀ քրեական նոր օրենսգիրք» և «ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգիրք» վերտառությամբ վերապատրաստման դասընթացներ անցել են ՀՀ գլխավոր դատախազությունում ՀՀ հակակոռուպցիոն կոմիտեում մինչդատական վարույթի օրինականության նկատմամբ հսկողության վարչության դատախազների 90%-ը:

Հարկ է նաև հավելել, որ 2022 թվականի հուլիսի 3-7-ը ներառյալ ՀՀ գլխավոր դատախազության հակակոռուպցիոն կոմիտեում մինչդատական վարույթի օրինականության նկատմամբ հսկողության վարչության երեք դատախազ մասնացել են Խորվաթիայի արդարադատության և հանրային կառավարման նախարարության կողմից կազմակերպված ուսումնական այցին Խորվաթիայի Հանրապետության Զագրեբ քաղաքում: Բացի այդ, նույն թվականի հուլիսի 13-15-ը ՀՀ գլխավոր դատախազության հակակոռուպցիոն կոմիտեում մինչդատական վարույթի օրինականության նկատմամբ հսկողության վարչության պետը և

վարչության ավագ դատախազը Խորվաթիայի Չագրեբ քաղաքում մասնակցելու են Բաց հասարակության հիմնադրամների-
Հայաստանի կողմից «Արդարացի դատաիրավական բարեփոխումներ» ծրագրի շրջանակներում կազմակերպվելիք ուսումնական
այցին:

**2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման
կատարումը ձգձգող հանգամանքները**

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 5

Հակակոռուպցիոն քաղաքականության մշակման համար պատասխանատու մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների կարողությունների զարգացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի 1-ին կիսամյակի ընթացքում Արդարադատության նախարարության հակակոռուպցիոն քաղաքականության մշակման և մոնիթորինգի վարչության (այսուհետ՝ Վարչություն) աշխատակիցները մասնակցել են մի շարք վերապատրաստման դասընթացների հետևյալ թեմաներով.

- Եվրոպական միության հովհանավորչության և ՀՀ-ում Արդարադատության համակարգի բարեփոխման ծրագրի շրջանակներում կազմակերպված սեմինար-վերապատրաստում՝ նվիրված Հաղորդակցման ռազմավարության ծրագրի պլանավորման գործնական հմտություններին, 2022 թվականի հունվարի 18,
- Արդարադատության բարեփոխումների ռազմավարության վերաբերյալ հաղորդակցության ծրագրի մասով վերապատրաստում «Արդարադատության բարեփոխումներին և բյուջեի աջակցության իրականացմանը» ԵՄ Տեխնիկական աջակցության ծրագրի շրջանակներում, 2022 թվականի փետրվարի 9,

- «Հակակոռուպցիոն բարեփոխումների ռազմավարության և գործողությունների ծրագրի շուրջ հաղորդակցության ռազմավարության մշակում» աշխատաժողով, 2022 թվականի փետրվարի 11, քաղաք Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն,
- «Հայաստանի Հանրապետությունը քաղաքացիական ծառայության շարունակական բարեփոխումներ» ԵՄ թվիննինգ ծրագրի շրջանակներում առաջնորդության դասընթաց ավագ ղեկավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց համար, 2022 թվականի մարտի 4,
- Ուսումնական այց Թբիլիսի (Վրաստանի Հանրապետություն)՝ «Հանուն հավասար իրավունքների» կրթական կենտրոն հասարակական կազմակերպության և «Բազմազգ Վրաստան» հասարակական կազմակերպության կողմից կազմակերպված «Մեդիա ոլորտի բարեփոխումներ» վերտառությամբ աշխատաժողովին մասնակցություն, Վրաստանի մեդիա միջավայրի և մեդիայի կարգավորման համակարգի, մինչդատական արդարադատության և թափանցիկության քաղաքականության և գործելակերպի, մեդիագրագիտության մոտեցումների ուսումնասիրություն, 2022 թվականի մարտի 18-21,
- Ուսումնական այց Ալբանիայի Հանրապետություն՝ Տիրանա քաղաք, տվյալ պետության դատական համակարգում հակակոռուպցիոն բարեփոխումների փորձը ուսումնասիրելու և լավագույն օրենսդրական և իրավակիրառական պրակտիկայի լուծումները Հայաստանում տեղայնացնելու նպատակով, 2022 թվականի ապրիլի 25-28,
- «Տեխնիկական աջակցություն Հայաստանում արդարադատության ոլորտի բարեփոխումների համար բյուջետային աջակցության ծրագրին. ռազմավարական և ինստիտուցիոնալ պլանավորման գործնական մեթոդաբանություն» աշխատաժողով, 2022 թվականի հունիսի 16, քաղաք Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն,
- Արդարադատության համակարգի բարեփոխման ծրագրի շրջանակներում դատաիրավական համակարգի բարեվարքության և արդյունավետության գնահատում թեմայով հեռավար սեմինար քննարկում, 2022 թվականի մայիսի 13,
- Կորպորատիվ կառավարման կենտրոնի կողմից կազմակերպված «Էթիկայի և հակակոռուպցիոն համապատասխանության ծրագիրը» վերապատրաստման դասընթաց, 2022 թվականի ապրիլ-մայիս,

- «Հայաստանի արդարադատության հատվածի հաստատությունների հաղորդակցման կարողությունների կառուցման գործողություններ» թեմայով վերապատրաստում, 2022 թվականի հունիսի 17-29,
- Վերապատրաստման դասընթացներ «Գույքի, եկամուտների, շահերի և ծախսերի հայտարարագրում», «Բարեվարքություն», «Իրավական ակտի մշակման և մեկնաբանման հմտություններ», «Միջազգային կառույցներում ներկայացուցչության ապահովման հմտություններ» թեմաներով, 2022 թվականի հունիս,
- Ուսումնական այց Խորվաթիայի Հանրապետություն՝ Զագրեբ քաղաք, տվյալ պետության հակակոռուպցիոն բարեփոխումների փորձը ուսումնասիրելու և լավագույն օրենսդրական և իրավակիրառական պրակտիկայի լուծումները Հայաստանում տեղայնացնելու նպատակով, 2022 թվականի հուլիսի 13-15:

2022 թվականի հունիսի 13-ից մեկնարկել է «Հայաստանում բարեվարքության խթանում և հանրային ոլորտում կոռուպցիայի կանխարգելում» Եվրոպական Միության թվիննինգ ծրագիրը (այսուհետ՝ Թվիննինգ), որի շրջանակներում որպես առանձին կոմպոնենտ է նախատեսվել Վարչության կարողությունների զարգացումը: Մասնավորապես նախատեսվել է, որ Թվիննինգի փորձագետների աջակցությամբ բարելավվելու են հակակոռուպցիոն մոնիթորինգի մեթոդաբանությունը և մոնիթորինգային ցուցիչները, բացի այդ՝ Վարչության աշխատակիցների համար անցկացվելու են ուսումնական այցեր Լատվիայի Հանրապետություն:

Հակակոռուպցիոն ոլորտային հասարակական կազմակերպությունների կարողությունների զարգացման նպատակով Արդարադատության նախարարությունը 2022 թվականի ապրիլի 26-ին դիմել է ոլորտային քաղաքացիական կազմակերպություններին՝ կարիքների առկայության դեպքում դրանք ստանալու և դրանց հիման վրա վերապատրաստման գործընթաց նախաձեռնելու նպատակով: Ներկայացված առաջարկությունները խմբավորվել են՝ միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ դրանք քննարկելու և հասարակական կազմակերպությունների վերապատրաստման գործընթացին միջազգային փորձագետների ներգրավվածությունն ապահովելու համար:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 6

Դոնորների համակարգման մեխանիզմի բնականոն աշխատանքի ապահովում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ

1. Կատարված գործողությունների նկարագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում հակակոռուպցիոն ոլորտի ծրագրերի աջակցության և շարունակական համագործակցությունը ապահովելու նպատակով միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ 2022 թվականին 1-ին կիսամյակի ընթացքում անցկացվել են համատեղ մի շարք հանդիպումներ: Դոնորների համակարգման աշխատանքներն իրականացվում են Արդարադատության նախարարության կողմից: Այդ նպատակով Արդարադատության նախարարությունում ստեղծվել է աշխատանքային խումբ, որին անդամակցում են դոնորները, շահագրգիռ մարմինները և ոլորտային քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունները:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Հակակոռուպցիոն ռազմավարության իրականացմանը մեծապես աջակցում են դոնոր կազմակերպությունները՝ ընտրվել է վերջիններիս հետ համատեղ հաճախակի հանդիպումներ կազմակերպելու, ներկայացուցչական կազմով աշխատանքային խմբի շրջանակում դոնորների աշխատանքների համակարգումն ապահովելու մոդելը:

Դրանից զատ 2022 թվականի մարտի 24-ին ՄԱԿ-ի մշտական կորդինատորի պարտականությունները կատարող Լիլյա Փիթերս Յահիայի և ՀՀ արդարադատության նախարար Կարեն Անդրեասյանի նախաձեռնությամբ անցկացվել է դոնորների համակարգման նիստ «Կառավարում, իրավունքի գերակայություն և մարդու իրավունքներ» ոլորտներում արդարադատության նախարարության բարեփոխումների ծրագրերը քննարկելու համար, որոնց շրջանակում ի թիվս այլնի ներառվում է նաև

հակակոռուպցիոն ոլորտը: Նիստի ընթացում քննարկվել են նախարարության կողմից կատարված ու կատարվելիք աշխատանքները: Միջազգային գործընկերները բարձրացրել են իրենց հետաքրքրող ու մտահոգող հարցերը: Ուրվագծվել են տարբեր ոլորտներում միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության ուղղությունները: Նախատեսվում է համանման նիստի գումարում նաև 2022 թվականի սեպտեմբեր ամսին:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 7

15 000 և ավելի բնակչություն ունեցող տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կոռուպցիոն ռիսկերի վերհանում,
ծրագրերի մշակում և իրականացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ)

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի ընթացքում Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման մեթոդաբանության մշակման աշխատանքներին ուղղված լայնածավալ աշխատանքեր են իրականացվել, որոնց շնորհիվ նախանշվել են այն առաջնահերթությունները, որոնք Հանձնաժողովը որդեգրել է ռիսկերի գնահատման ոլորտում և այն կարևորագույն գործիքակազմերը, որոնք պետք է նպաստեն հանրային կառավարման ոլորտում վարչական կոռուպցիայի հաղթահարմանն ու միասնական կառուցակարգերի ներմուծմանը:

Առաջնահերթ նշանակություն ունի Հանձնաժողովի ուղղորդմամբ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և ռիսկերի զսպման համապարփակ մեթոդաբանություն

ներդնելը, ինչպես նաև դրա շարունակական կիրառմանը հետևելը (մշտադիտարկման եղանակով): Որպես նշված խնդրի իրագործման կառուցակարգ Հանձնաժողովը դիտարկում է միջազգային ճանաչում ունեցող ստանդարտների ներմուծումը, որոնք կաշառակերության դեմ պայքարի համընդհանուր ճանաչում ունեցող կառուցակարգեր են (օրինակ՝ ISO 37000) և նպատակ ունեն օգնելու գործարկել կաշառակերության դեմ պայքարի կառավարման համակարգը և խթանել բարեվարքության մշակույթը՝ կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և ռիսկերի զսպման հիմքով:

Հակակոռուպցիոն ստանդարտների ներմուծումը կսահմանի այն հիմնական սկզբունքները և պահանջները, որոնք պետք է պարտադիր կերպով կիրառվեն հանրային կառավարման բոլոր մարմիններում առանց բացառության, հետևաբար նաև ապահովեն արդյունավետ վարչարարության հասնելու տեսլականի իրատեսականությունը:

Նմանատիպ կառուցակարգերը նախատեսում են մի շարք միջոցառումներ, որոնք ոչ միայն պետք է օժանդակեն պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին՝ կառավարելու կոռուպցիոն ռիսկերը, այլ նաև կանխարգելելու, հայտնաբերելու և պատշաճ արձագանքելու դրանց: Նման չափորոշիչների ներդրումը հնարավորություն է տալիս բարելավելու պետական կառավարման համակարգի կատարողականը, ինչպես նաև ստեղծելու ինստիտուցիոնալ հիշողություն, որը ներգրավված է գնահատման, գործընթացների ուղղման և կատարելագործման շարունակական ցիկլում՝ հանրային ծառայության ոլորտում ներգրավված քաղաքացիական ծառայողների և համայնքային ծառայողների իրազեկվածության բարձրացման, ղեկավար մարմինների հմուտ կառավարման և նվիրվածության միջոցով:

Վերը նշված առաջնահերթությունները իրականացնելու նպատակով Հանձնաժողովի կողմից սահմանվել են և իրականացվում են ներքոնշյալ աշխատանքները.

ա) մշակվել է և մինչև սույն թվականի հուլիսի առաջին տասնօրյակը ՀՀ Կառավարության հավանությանը կներկայացվի Կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման հայեցակարգի նախագիծը,

բ) մշակվել և ՀՀ Արդարադատության նախարարություն է ներկայացվել ««Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը¹: Նախագիծը շրջանառվել է պետական մարմիններում, կազմվել են ամփոփաթերթեր, սակայն դեռևս ՀՀ ԱԺ հաստատմանը չի ներկայացվել,

գ) նախատեսվում է մինչև սույն թվականի հոկտեմբեր ամիսը հաստատված Հայեցակարգի հիման վրա մշակել Կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման մեթոդաբանությունը²,

դ) նախատեսվում է մշակել և մինչև 2023 թվականի առաջին եռամսյակը հաստատել Մեթոդաբանության կիրառական ուղեցույցը: Հաստատված մեթոդաբանության հիման վրա կազմել և ՀՀ Կառավարության հաստատմանը ներկայացնել պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման միջոցառումների իրականացման ծրագիրն ու կատարման ժամանակացույցը, ինչպես նաև հաստատված ծրագրի և ժամանակացույցի հիման վրա, համաձայն ծրագրով նախատեսված հերթականության, պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում սկսել և իրականացնել Կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման գործընթացներ՝ իրականացված գործընթացների վերաբերյալ կազմել տեղեկատվական հաշվետվություններ՝ ՀՀ Կառավարություն ներկայացնելու նպատակով,

ե) նախատեսվում է էլեկտրոնային ժողովրդավարության խթանման, ինչպես նաև կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման գործընթացներում մարդկային գործոնի հնարավոր բացառման նպատակով ստեղծել և գործարկել էլեկտրոնային համակարգ, որը հնարավորություն կտա հավաքագրելու և միասնական ստանդարտով պահպանելու պետական կառավարման մարմիններից ստացված տեղեկությունները՝ ռիսկերի գնահատման նպատակով: Արհեստական բանականության կիրառմամբ վերլուծել ռիսկային

¹«Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում բացակայում էր կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման իրավական կարգավորումները, որը հիմնական խոչընդոտն էր ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 3-ի N 1332-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարությամբ Հանձնաժողովին տրված գործառույթները իրականացնելու համար:

²Մեթոդաբանության հաստատման համար կարևոր պայման է հանդիսանում ՀՀ ԱԺ-ի կողմից ««Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի ընդունումը:

ցուցիչները և ստանալ անաչառ արդյունք: Համակարգի փոխգործելիության արդյունքում տեղեկատվություն փոխանակել ինչպես Հանձնաժողովի կողմից գործարկվող, այնպես էլ այլ մարմիններում առկա վերաբերելի էլեկտրոնային համակարգերի միջև: Էլեկտրոնային համակարգի գործարկմանը զուգահեռ մշակել և հաստատել էլեկտրոնային համակարգի կիրառական ուղեցույցը: Այս նպատակով 2023 թվականի հանձնաժողովի միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով մասամբ հաստատվել է էլեկտրոնային համակարգ ստեղծելու և գործարկելու ֆինանսավորումը:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող հանգամանքներ են «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում ռիսկերի գնահատման գործառույթի իրականացման իրավական հիմքերի բացակայությունը և Հանձնաժողովի համապատասխան վարչությունում մարդկային ռեսուրսի պակասը (Հանձնաժողովի մեթոդական աջակցության վարչությունը ձևավորվել է 2021 թվականի հունիս ամսին, սակայն դեռևս ամբողջովին համալրված չէ):

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 8

Ռիսկերի գնահատումների արդյունքների հիման վրա պետական մարմիններում հակակոռուպցիոն, այդ թվում՝ ներքին բարեվարքության գործողությունների ծրագրերի մշակում և իրականացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ

Պետական կառավարման համակարգի մարմիններ

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման մեթոդաբանության մշակման, ինչպես նաև պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում միասնական կառուցակարգերի ներմուծման նպատակով Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը կարևորում է միջազգային կառույցների հետ համագործակցությունը, ինչպես նաև այնպիսի երկրների փորձի ուսումնասիրությունը, որոնք այս ոլորտում ունեն արդյունավետ պրակտիկ փորձ:

Այս նպատակով սկսվել և այս պահին ընթացքի մեջ է Ս4 Շվեյցարական ռեսուրս կենտրոնի հետ լայնածավալ համագործակցությունը, ինչի արդյունքում 2022 թվականի սեպտեմբեր ամսի առաջին տասնօրյակում Երևան քաղաքում կկազմակերպվի տարածաշրջանային աշխատաժողով, որը նվիրված կլինի Կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման գործընթացների ուսումնասիրությանը: Ակնկալվում է, որ համագործակցության արդյունքում:

- Հանձնաժողովը կունենա կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման ազգային կամ ենթազգային ակնառու օրինակների հավաքագրված վերլուծություն

- Ս4-ի կողմից հրապարակված տեղեկատվական ուղեցույց՝ առավելագույնը 10,000 բառ, Ս4-ի ոճին համահունչ, որը պետք է պարունակի՝

- Համառոտ տարբերակը՝ մինչև 1000 բառ,

- Ներածություն, որը ներառում է կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման բոլոր գործիքների ընդհանուր աղյուսակը, որոնք ներկայումս կանոնավոր կերպով օգտագործվում են ազգային կամ ենթազգային մակարդակներում,

- Դեպքի ուսումնասիրություններ (առավելագույնը 2500 բառ յուրաքանչյուր օրինակի համար), որը պարունակում է.

- ✓ Ռիսկերի գնահատումն իրականացնող մարմնի լիազորությունների համառոտ նախապատմություն և նկարագրություն

- ✓ Գնահատումների և օգտագործվող ռեսուրսների շրջանակը

- ✓ Օգտագործված մեթոդաբանությունը

- ✓ Գնահատումների և դրանց հասանելիության հսկողության մեխանիզմը

- ✓ Հաջողությունների և անհաջողությունների, մարտահրավերների, ժամանակի ընթացքում կատարված ճշգրտումների օրինակներ

- Հղումներ (օրենսդրության մասով):

ՀՀ պետական հատվածում բարեվարքության խթանման և կոռուպցիայի կանխարգելման շրջանակներում Հանձնաժողովն սկսել է համագործակցություն եՄ հայաստանյան գրասենյակի հետ՝ Թվինինգ ծրագրի շրջանակում, ինչի արդյունքում միջազգային փորձագետների աջակցությամբ մինչև 2024 թվականը նախատեսվում է իրականացնել մի շարք ծրագրեր, մասնավորապես.

- ՀՀ-ում պետական մասնակցությամբ կազմակերպություններում կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման և գնահատման ոլորտային մեթոդաբանության մշակում,

- Մշակված մեթոդաբանության պիլոտային կիրառում երեք կառույցում,

- Փորձի փոխանակում,
- Հանձնաժողովի աշխատակիցների կարողությունների զարգացում:

Հանձնաժողովի համապատասխան վարչության աշխատակիցների կարողությունների զարգացման դասընթացների կազմակերպման և անցկացման (կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման թեմայով), ինչպես նաև Հանձնաժողովում կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, վերլուծության և ռիսկերի կառավարման մեթոդաբանության պիլոտային կիրառում կազմակերպելու նպատակով 2022 թվականի հունիս ամսին մասնավոր կազմակերպության հետ կնքվել է խորհրդատվական ծառայությունների ձեռք բերման պայմանագիր:

Վերոնշյալի համատեքստում հարկ է հավելել, որ մշակվել և է ՀՀ ՊՆ համակարգում շրջանառվել է ՀՀ ՊՆ համակարգում կոռուպցիոն դրսևորումների կանխարգելման ծրագրի նախագծի լրամշակված տարբերակը: Ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա լրամշակված նախագծով ամրագրված միջոցառումների ծրագիրը քննարկման փուլում է շահագրգիռ կառուցվածքային ստորաբաժանումների հետ, որպեսզի հստակեցվի միջոցառումների կատարման ժամանակացույցը և կատարողների շրջանակը:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող հանգամանքներ են «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում ռիսկերի գնահատման գործառույթի իրականացման իրավական հիմքերի բացակայությունը և Հանձնաժողովի համապատասխան վարչությունում մարդկային ռեսուրսի պակասը (Հանձնաժողովի մեթոդական աջակցության վարչությունը ձևավորվել է 2021 թվականի հունիս ամսին, սակայն դեռևս ամբողջովին համալրված չէ):

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 9

Պետական պաշտոններում նշանակման ենթակա անձանց, դատավորների և դատավորների թեկնածուների, դատախազների և դատախազների թեկնածուների, քննիչների բարեվարքության կանոնների պահպանման նկատմամբ հսկողության իրականացման կառուցակարգերի ձևավորում

Պատասխանատու մարմին

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ գլխավոր դատախազություն

ՀՀ հակակոռուպցիոն կոմիտե (համաձայնությամբ)

ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)

ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի առաջին կիսամյակում Կոռուպցիայի կանխարգելման կողմից իրականացվել է պետական պաշտոնի հավակնող 256 անձի բարեվարքության ուսումնասիրություն, ինչի արդյունքում համապատասխան մարմիններ է ներկայացվել 252 խորհրդատվական բնույթի եզրակացություն: 4 անձի վերաբերյալ իրականացվել է գույքային դրության ուսումնասիրություն, սակայն բարեվարքության խորհրդատվական բնույթի եզրակացություններ չեն կազմվել՝ թեկնածուների կողմից ներկայացված տվյալների թերի լինելու պատճառով:

252 եզրակացությունից 144-ը եղել են դրական, 29-ը՝ բացասական, 78-ը՝ դրական վերապահումով: 1 անձի վերաբերյալ որոշում չի կայացվել՝ ձայների հավասարության հետևանքով:

Ներկայացված եզրակացություններից 23-ը վերաբերում են դատավորի հավակնորդներին, 7-ը՝ առաջին ատյանի հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորի հավակնորդներին, 14-ը՝ Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի դատավորի թեկնածուներին, 16-ը՝ Վերաքննիչ քրեական դատարանի դատավորի թեկնածուներին, 4-ը՝ վերաքննիչ դատարաններում հակակոռուպցիոն գործեր քննող դատավորի թեկնածուներին, 45-ը՝ Վճռաբեկ դատարանի դատավորի թեկնածուներին, 96-ը՝ դատախազների թեկնածությունների ցուցակում ընդգրկվել հավակնող անձանց, 14-ը՝ դատախազների առաջխաղացման ցուցակի դատախազի թեկնածուներին, 32-ը՝ հակակոռուպցիոն կոմիտեի օպերիազորների թեկնածուներին, 1-ը՝ Գլխավոր դատախազի թեկնածուին:

Միաժամանակ, հարկ է նշել, որ Ազգային ժողովի կողմից 2021 թվականի մարտի 24-ին երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել են «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին» օրենքը և հարակից օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին օրենքները, որոնցով սահմանվել են Հակակոռուպցիոն կոմիտեում ինքնավար պաշտոններ և օպերատիվ-հետախուզական գործառույթներ իրականացնող ստորաբաժանման պաշտոններ զբաղեցնելուն հավակնող անձանց բարեվարքության ուսումնասիրության կարգավորումները:

Հանձնաժողովի կողմից արդեն իսկ իրականացվում է Հակակոռուպցիոն կոմիտեի օպերիազորների թեկնածուների բարեվարքության ուսումնասիրություն, ինչի արդյունքում բարեվարքության վերաբերյալ խորհրդատվական եզրակացություններ են տրամադրվում թեկնածուների վերաբերյալ: Միաժամանակ, «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին» օրենքի կարգավորումներին համապատասխան՝ նախատեսվում է նաև գործարկել Հակակոռուպցիոն կոմիտեում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց՝ քննիչների բարեվարքության ուսումնասիրություն:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Այլ մարմինների քննիչների վերաբերյալ բարեվարքության ուսումնասիրություն իրականացնելու պահանջ դեռևս սահմանված չէ օրենսդրությամբ: Համապատասխան կարգավորումների առկայության դեպքում Հանձնաժողովը կիրականացնի նաև տվյալ մարմինների քննիչների վերաբերյալ բարեվարքության ուսումնասիրություն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 10

«Հանրային ծառայության մասին» և «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքների կատարման արդյունավետության գնահատում

Պատասխանատու մարմին

Վարչապետի աշխատակազմի Քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում իրականացվել են գնահատումներ մի շարք ուղղություններով՝ պարզելու «Հանրային ծառայության մասին» և «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքների կատարման ընթացքը:

ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորվող «Աջակցություն Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքացիական ծառայության բարեփոխումների հետագա իրականացմանը» ԹՎինինգ ծրագրի շրջանակներում՝ պետական կառավարման սկզբունքներին համապատասխան համալրման և ընտրության կայացած համակարգ ունենալու նպատակով, 2022 թվականի մարտ ամսին կազմակերպվել են վերապատրաստումներ համապատասխան մարմինների թվով 75 քաղաքացիական ծառայողների համար, որոնք եղել են քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոն զբաղեցնելու համար անցկացվող մրցույթների հարցազրույց փուլի հանձնաժողովի անդամության թեկնածուներ: Վերապատրաստման շրջանակներում մասնակիցների շրջանում անցկացվել են հարցումներ համալրման գործընթացում առկա թերությունների վերաբերյալ, շատ դեպքերում մատնանշված խնդիրները կապված են եղել գործող իրավակարգավորումների վերաբերյալ հանձնաժողովի անդամության թեկնածուների իրազեկվածության

բացակայության հետ: Խնդիր է դրվել մասնակիցներին տեղեկացնել նաև համալրման գործընթացում առկա իրավակարգավորումների ճիշտ կիրառմանը:

Բացի այդ, Տեղեկատվական հարթակի միջոցով 2022 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում գնահատվել են էլեկտրոնային եղանակով ընթացող մրցույթների անցկացման թափանցիկությունը, «Հանրային ծառայության մասին» և «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքների պահանջների պահպանումը: Քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի կողմից ուսումնասիրվել են և ներկայում էլ ուսումնասիրվում և գնահատվում են ընթացիկ տարվա հունվար ամսից սկսած Տեղեկատվական հարթակով ընթացող թվով 1081 մրցույթների վերաբերյալ տեղեկատվությունը՝ մրցույթին մասնակցելու թույլտվություն ստացած մասնակիցների փաստաթղթերը, համապատասխան մարմինների կողմից կայացրած որոշումները, հարցազրույցի փուլն անցկացնելու համար ձևավորված հանձնաժողովի կազմերին ներկայացվող պահանջների պահպանումը, հարցազրույցի փուլի գնահատման չափորոշիչների պահանջների պահպանումը, պաշտոնում նշանակված քաղաքացու փաստաթղթերի համապատասխանությունը, իրականացվել են ուղիղ հեռարձակմամբ ընթացող մրցույթների մշտադիտարկումներ, որի արդյունքում վերհանվել են նաև խախտումներ, այդ թվում՝ կասեցվել է 2 մրցույթի թեստավորման փուլի ընթացքը:

Մշտապես ուսումնասիրվում է վարկանիշային ցուցակից մասնագիտական խմբի 6-8-րդ ենթախմբի պաշտոնների համալրման համար հարցազրույցի հրավիրման մերժման հետ կապված խնդիրները: Ապրիլ ամսին իրականացվել է հարցում վարկանիշային ցուցակում գրանցված քաղաքացիների՝ մրցույթի մասնակցության հրավերը մերժելու պատճառների վերաբերյալ: Վեր հանված խնդիրները ձևակերպվել են:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 11

«Հանրային ծառայության մասին» օրենքին համապատասխան էթիկայի հանձնաժողովների ու բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչների ինստիտուտի ձևավորում և գործարկում

Պատասխանատու մարմին

Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ
Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով), ԱՄՆ ՄԶԳ «Հայաստանի բարեվարքության ծրագրի» աջակցությամբ, 2022 թվականի հունվարի 13-ին և 14-ին իրականացրել է աշխատաժողով՝ պետական կառավարման համակարգի մարմինների բարեվարքության հարցերով ավելի քան 60 կազմակերպիչների մասնակցությամբ: Աշխատաժողովի ընթացքում բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչներին ներկայացվել է Հանձնաժողովի և վերջինիս կառուցվածքային ստորաբաժանումների/վարչությունների գործունեությունն ու դերակատարությունը, հայտարարագրման համակարգը և հանրային ծառայողների վարքագծի տիպային կանոնների վերաբերյալ մանրամասներ (նպատակը, կառուցվածքը, կապը բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչների գործունեության հետ): Ըստ էության, այս աշխատաժողովը բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչների հետ առաջին ուղղակի կոնտակտն էր/հաղորդակցությունը և ընթացիկ տարում՝ արդեն վարքագծի տիպային կանոնների հաստատումից հետո, Հանձնաժողովը նախատեսվում է իրականացնել այլ հանդիպումներ/վերապատրաստումներ:

Հանձնաժողովը 2022 թվականի փետրվարի 23-ին, ԵԽ գործընկերության «Հանուն լավ կառավարման» 2-րդ ծրագրի շրջանակներում, կազմակերպել է մեկ այլ աշխատաժողով՝ նվիրված բարեվարքությանը և կոռուպցիայի կանխարգելմանը:

Աշխատաժողովին մասնակցել են Հանձնաժողովի անդամները, ԵԽ կոռուպցիայի դեմ պայքարող պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) գործադիր քարտուղարը, ԵԽ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ և միջազգային փորձագետներ, օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների, քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև՝ կառավարման համակարգի բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչներ: Մասնակիցների հետ քննարկվել է Հանձնաժողովի կողմից մշակված հանրային ծառայողների վարքագծի կանոնների նախագիծը:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 12

Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարեփոխում

Պատասխանատու մարմին

Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Ուսումնասիրվել են պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարելավման ուղղությունները: Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգում առկա խնդիրները ներկայացվել են պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց բազային աշխատավարձի և վարձատրության համակարգի վերաբերյալ 2021 թվականի զեկույցում:

Միաժամանակ, Արժույթի միջազգային հիմնադրամի աջակցությամբ իրականացվել է պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության բարձրացման առնչությամբ ֆիսկալ բեռի ավելացմանն առնչվող վերլուծություն:

Բացի այդ, Կառավարության՝ 2022 թվականի մայիսի 13-ի թիվ 691-Լ որոշմամբ հավանության է արժանացել «Հանրային կառավարման բարեփոխումների ռազմավարությունը, 2022-2024 թվականների ճանապարհային քարտեզը և արդյունքային շրջանակը, ռազմավարության իրականացման հսկողությունն ու համակարգումն ապահովող անձանց ցանկը հաստատելու մասին»

որոշումը, որով նախատեսվել են պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համապարփակ բարեփոխման գործողություններ են նախատեսվել:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 3-ի «Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ռազմավարությունը և դրա իրականացման 2019-2022 թվականների միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1332-Ն որոշման (այսուհետ՝ Որոշում) 1-ին կետով սահմանված N 2 հավելվածի 12-րդ կետով նախատեսված է «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարեփոխում» միջոցառումը, և այդ միջոցառման ակնկալվող արդյունքը 2019-2022 թվականների համար: 2020 թվականի համար նախատեսված ակնկալվող արդյունքը հետևյալն էր. «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ են նախատեսվել ՀՀ հանրային կառավարման բարեփոխումների ռազմավարությամբ», 2021 թվականի համար՝ «Իրականացվում են պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարեփոխումներին ուղղված միջոցառումները», 2022 թվականի համար՝ «Նախատեսված միջոցառումների շրջանակներում ապահովված են անհրաժեշտ իրավակարգավորումները»: Որպես միջոցառման վերստուգիչ ցուցանիշ սահմանված է հետևյալը. «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարելավմանն ուղղվածությունների ու ծախսերի հաշվարկի վերաբերյալ վերլուծության հիման վրա մշակված միջոցառումները հաստատվել են Հանրային կառավարման բարեփոխումների ռազմավարության շրջանակներում 2019 թ.: Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության բարձրացման միջոցառումների իրականացման նպատակով միջոցառումներ են նախատեսված ՀՀ պետական բյուջեի նախագծով»: Սակայն կորոնավիրուսի համավարակով և 2020 թվականին Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից

սանձազերծված պատերազմով պայմանավորված՝ պլանավորված աշխատանքները՝ այդ թվում Հանրային կառավարման բարեփոխումների ռազմավարության հաստատումը և պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարելավմանն ուղղված աշխատանքները հետաձգվեցին:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2022 թվականի մայիսի 13-ի «Հանրային կառավարման բարեփոխումների ռազմավարությունը, 2022-2024 թվականների ճանապարհային քարտեզը և արդյունքային շրջանակը, ռազմավարության իրականացման հսկողությունն ու համակարգումն ապահովող անձանց ցանկը հաստատելու մասին» N 691-Լ որոշմամբ նախատեսվել են պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության համակարգի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ: Հիշյալ որոշման N 1 հավելվածի 36-րդ կետի 5-րդ ենթակետի 5-րդ պարբերության համաձայն՝ աշխատավարձի համակարգը պետք է վերանայվի, երբ ներդրված կլինի կատարողականի և արդյունքի վրա հենված գնահատման համակարգը: Նույն որոշման N 2 հավելվածի 3. 41-րդ կետով պետական հատվածում վարձատրության և սոցիալական երաշխիքների միասնական քաղաքականության ներդրման օրենսդրության ապահովումը նախատեսված է 2024 թվականին: Վերոգրյալով պայմանավորված՝ անհրաժեշտություն է առաջացել փոփոխություններ կատարել Որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ռազմավարության իրականացման 2019-2022 թվականների միջոցառումների ծրագրում:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 13

«Հանրային ծառայության մասին» օրենքով նախատեսված՝ հանրային ծառայողի վարքագծի տիպային կանոնների, քաղաքացիական ծառայողի վարքագծի կանոնների սահմանում

Պատասխանատու մարմին

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ

Պետական կառավարման համակարգի մարմիններ

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով), հիմք ընդունելով «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 21-րդ հոդվածի 15-րդ մասը, 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի 23-րդ կետը, «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի 28-րդ հոդվածի 4-րդ մասը, Հանձնաժողովի 2022 թվականի հունիսի 17-ի N 01-Ն որոշմամբ սահմանել է հանրային ծառայողների վարքագծի տիպային կանոնները:

Հարկ է նշել, որ հանրային ծառայողների վարքագծի տիպային կանոնների մշակմանն ուղղված աշխատանքները, մասնավորապես՝ վերաբերելի միջազգային փորձի ուսումնասիրությունը, ուսումնասիրության արդյունքում առաջարկությունների դուրս բերումը/հավաքագրումը մեկնարկել է 2021 թվականին (երկրորդ կիսամյակում): Հանրային ծառայողների վարքագծի տիպային կանոնների մշակման նպատակով Եվրոպայի Խորհրդի միջազգային փորձագետների ներգրավմամբ կազմվել է վարքագծի տիպային կանոնների նախագիծը: Նախագծի մշակման համար հիմք են հանդիսացել Եվրոպայի Խորհրդի նախարարների կոմիտեի կողմից հաստատված՝ հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց վարքագծի տիպային կանոնները,

Թրանսփարենսի հնթերնետնլ հակակոռուպցիոն կենտրոնի Գլոբալ հակակոռուպցիոն ուղեցույցը, Հանրային բարեվարքության վերաբերյալ ՏՀԶԿ Հանձնարարականը և այլ միջազգային փաստաթղթեր, ինչպես նաև՝ տարբեր երկրների ներպետական իրավական ակտեր: Նախագծի մշակման աշխատանքներում ուսումնասիրվել են նաև Հայաստանի Հանրապետության տարբեր պետական մարմինների կողմից արդեն իսկ մշակված և գործող ներքին կանոնագրքերը և դրանցում ներառված կարգավորումները:

Փորձագետների ներգրավմամբ կազմված Տիպային կանոնների նախագծի լրամշակումը և վերջնականացումը իրականացվել է Հանձնաժողովի կողմից: 2022 թվականի մարտի 15-ին Հանրային ծառայողների վարքագծի տիպային կանոնների որոշման նախագիծը ներկայացվել է հանրային քննարկման www.e-draft.am հարթակում: 2022 թվականի մարտի 24-ից 31-ը իրականացվել են հանրային քննարկումներ շահագրգիռ կողմերի՝ հասարակական կազմակերպությունների, Փաստաբանների պալատի, գիտակրթական ոլորտի, գործարար ոլորտի ներկայացուցիչների հետ:

Քննարկումների արդյունքում ստացված առաջարկությունները ամփոփվել են, Նախագիծը ներկայացվել է Արդարադատության նախարարություն՝ պետական փորձագիտական եզրակացության: Իրավական փորձաքննության արդյունքում կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի 2020 թվականի հունիսի 17-ի «Հանրային ծառայողների վարքագծի տիպային կանոնները սահմանելու մասին» N 01-Ն որոշումը արդեն իսկ պաշտոնապես հրապարակվել է և ուժի մեջ է մտել սույն թվականի հունիսի 23-ին (ստորև հղումը՝ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=164523>):

Զուգահեռաբար Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության (ՀՄԿ) էթիկայի և վարքագծի մոդելային կանոնագրքի հիման վրա ընդունվել է ՀՀ ՊԵԿ նախագահի 2022թ. հունվարի 31-ի «Մաքսային ծառայողի վարքագծի (էթիկայի) կանոնները հաստատելու մասին» N 92-Լ հրամանը: Մշակվել է նաև ՀՀ ՊԵԿ նախագահի «Հարկային ծառայողի վարքագծի (էթիկայի) կանոնները հաստատելու մասին» հրամանի նախագիծը, որը գտնվում է ներքին շրջանառության փուլում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 14

Պատգամավորի, քննիչի վարքագծի կանոնների սահմանում

Պատասխանատու մարմին

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

ՀՀ ազգային ժողով (համաձայնությամբ)

Քննչական մարմիններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

«Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի 22-րդ կետի համաձայն՝ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովն (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) ընդունում է պետական պաշտոն զբաղեցնող անձանց (բացառությամբ պատգամավորի, դատավորի, Բարձրագույն դատական խորհրդի անդամի, դատախազի, քննիչի), համայնքների ղեկավարների, նրանց տեղակալների, Երևան համայնքի վարչական շրջանների ղեկավարների, նրանց տեղակալների պաշտոն զբաղեցնող անձանց վարքագծի կանոնները (կանոնագիրքը): Պատգամավորների և քննիչների համար վարքագծի կանոնների սահմանումը դուրս է Հանձնաժողովի լիազորությունների շրջանակից:

Զուգահեռաբար ՀՀ քննչական կոմիտեի նախագահի հրամանով հաստատված ներքին կարգապահական կանոններում նախատեսվող փոփոխություններով պայմանավորված՝ 2022 թվականի առաջին կիսամյակում ՀՀ քննչական կոմիտեում մշակվել է նոր իրավական ակտի նախագիծ, որում ներառվել է նաև ՀՀ քննչական կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծի կանոնները: ՀՀ քննչական կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծի կանոնները հաստատվել են ՀՀ քննչական կոմիտեի նախագահի 2022 թվականի հունիսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի ներքին

կարգապահական կանոնները և Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծի կանոնները հաստատելու մասին» թիվ 93-Լ հրամանով: Նշված հրամանով սահմանվում են ՀՀ քննչական կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծի կանոնների հասկացությունը, սկզբունքները, Կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծի ընդհանուր կանոնները, վարքագծի կանոնները ինչպես պաշտոնեական, այնպես էլ ոչ պաշտոնեական հարաբերություններում: Մասնավորապես՝ դրույթներ են նախատեսվում քննիչի բարոյական նկարագրի, օրենսդրության պահանջների պահպանման, գործընկերների և այլ անձանց հետ փոխհարաբերությունների, ծառայողական գույքը օգտագործելու տեսանկյունից նրա վարքագծի վերաբերյալ և այլն: Հարկ է նաև հավելել, որ ՀՀ քննչական կոմիտեի նախագահի 2022 թվականի հունիսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի ներքին կարգապահական կանոնները և Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծի կանոնները հաստատելու մասին» թիվ 93-Լ հրամանն իրազեկելուց բացի, ՀՀ քննչական կոմիտեի նախագահի տեղակալի կողմից շրջաբերական է ուղարկվել բոլոր ստորաբաժանումների պետերին՝ վերոնշյալ հրամանի դրույթներն անձնակազմին ծանոթացնելու վերաբերյալ:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտները չկան:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 15

Քաղաքացիական ծառայության ոլորտում արժանիքահեն համակարգի ապահովում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմի Քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ
Հասարակական կազմակերպություններ (Համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 3-ի «Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ռազմավարությունը և դրա իրականացման 2019-2022 թվականների միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1332-Ն որոշման 1-ին կետով հաստատված N 2 հավելվածի 15-րդ միջոցառման ապահովման հիմքում դրվել է ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորվող «Աջակցություն Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքացիական ծառայության բարեփոխումների հետագա իրականացմանը» Թվինինգ ծրագրի 2-րդ բաղադրիչը, որը վերաբերվում է համալրման և ընտրության ուժեղացված համակարգերի համապատասխանությունը պետական կառավարման սկզբունքներին:

Ծրագրի աշխատանքները նոր են ավարտվել՝ 2022 թվականի մայիսի 30-ին: Միջոցառմանը կատարումը ձգձգող հանգամանքների մասին նախկինում ներկայացվել է հիմնավորում: Առաջարկությունների փաթեթի ներկայացմամբ ակնկալվում է մրցույթները կազմակերպել հնարավորինս թափանցիկ՝ բարձրացնել մրցութային հանձնաժողովների գործունեության նկատմամբ վստահությունը, հնարավորինս բացառել քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձանց ազդեցությունը մրցութային հանձնաժողովի անդամների որոշում կայացնելու վրա: Բացի այդ, ամենօրյա աշխատանքի արդյունքում Քաղաքացիական ծառայության

գրասենյակը համապատասխան մարմիններին իրազեկում է այն անձանց շրջանակի մասին, որոնք կարող են լինել մրցութի հարցազրույցի փուլն անցկացնող հանձնաժողովի անդամներ:

Միջոցառման շրջանակներում Քաղաքացիական ծառայության գրասենյակը կազմակերպել է հանդիպումներ համապատասխան մարմինների անձնակազմի կառավարման ստորաբաժանումների, քաղաքացիական ծառայողների հետ, քննարկումներ են կազմակերպվել Թրանսփարենսի ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոնի մասնագետների հետ: Վերջիններիս կողմից ներկայացվել են փորձագիտական վերլուծության արդյունքում վերհանված կոռուպցիոն ռիսկերի չեզոքացմանը կամ նվազեցմանը միտված առաջարկություններ:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառմանը կատարումը ձգձգող հանգամանքները պայմանավորված են եղել արտակարգ և ռազմական դրության ռեժիմի սահմանմամբ, որի պատճառով չորս ամիս ժամկետով կասեցվել էր Թվինինգ ծրագրի փորձագետների հետ աշխատանքը:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 16

Հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության գնահատման համակարգի արդյունավետության բարձրացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ(համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից առաջարկվել է որպես վարչական կոռուպցիայի վերահսկման առանցքային խնդիր ռազմավարության շրջանակներում վերանայել և կարգավորման ազդեցության գնահատումն այս պահին փոխարինել **իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն փորձաքննությամբ**:

Առաջարկվում է իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն փորձաքննության գործառույթի իրականացումը վերապահել Հանձնաժողովին, ինչն համատեղելի է պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման համակարգում կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և ռիսկերի զսպման մեթոդաբանության մշակման գործառույթի հետ: Գործառույթը իրականացնելու նպատակով անհրաժեշտ կլինի Հանձնաժողովի կառուցվածքում գործող մեթոդական աջակցության վարչությունում ձևավորել նոր բաժին՝ երեք հաստիքով, որի ներուժը զարգացնելով՝ Հանձնաժողովը հնարավորություն կունենա 2023 թվականից ապահովել նշված գործառույթի իրականացումը:

Նման առաջարկը հիմնավորվում է նրանով, որ կարգավորման ազդեցության գնահատման (ԿԱԳ) համակարգի բարեփոխումն ու որպես համակարգ ամբողջական իրականացման ապահովումը նախատեսվում է Հանրային կառավարման բարեփոխումների նախագծով, որտեղ մասնավորապես նախատեսվում է.

- ԿԱԳ գործող կարգավորումների վերլուծություն և որակի գնահատում՝ միջազգային լավագույն պրակտիկաների հենանշմամբ,
- ԿԱԳ ապակենտրոնացված մոդելի ներդրում փուլային փորձարկման մեխանիզմով,
- ԿԱԳ կենտրոնական մարմնի լիարժեք կայացում,
- Պետական կառավարման մարմիններում ԿԱԳ համակարգի ամբողջական ներդրում, ներառյալ՝ գործարար միջավայրի ու մրցակցության, սոցիալական, առողջապահական, շրջակա միջավայրի և հանրային ֆինանսների ազդեցության ոլորտները:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող հանգամանքներ են «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում գործառույթի իրականացման իրավական հիմքերի բացակայությունը, Հանձնաժողովի համապատասխան վարչությունում մարդկային ռեսուրսի պակասը (Մեթոդական աջակցության վարչությունը ձևավորվել է 2021 թվականի հունիս ամսին, սակայն դեռևս ամբողջովին համալրված չէ) և հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության գնահատման համակարգի արդյունավետության բարձրացման և իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն փորձաքննության միջև առաջնահերթության նախանշումը:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 17

Գույքի, եկամուտների և շահերի հայտարարագրման համակարգի կատարելագործում: Ծախսերի հայտարարագրման համակարգի ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Օրենսդրական փոփոխությունների արդյունքում 2022 թվականին ներկայացվող՝ 2021 թվականի տարեկան հայտարարագրերում առաջին անգամ տեղեկություններ են ներկայացվել հայտարարատուի կողմից տվյալ տարվա ընթացքում 90 և ավելի օր փաստացի տիրապետվող անշարժ գույքի (գույքերի) կամ հայտարարատուի անունից, օգտին կամ հաշվին ձեռք բերված, երրորդ անձին սեփականության իրավունքով պատկանող անշարժ գույքի (գույքերի), կամ անշարժ գույքի (գույքերի), որից (որոնցից) փաստացի օգուտ է ստանում կամ այն տնօրինում է հայտարարատուն: Ի թիվս այդ տեղեկությունների՝ ներկայացվել են նաև տեղեկություններ հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված ծախսերի վերաբերյալ: Հայտարարագրման ենթակա են Հայաստանի Հանրապետության դրամով, արտարժույթով կամ բնամթերային (ոչ դրամական) ձևով կատարված հետևյալ ծախսերը.

- 1) հանգստի համար կատարված ճանապարհաճախսը (ավիատոմս, գնացքի, ավտոբուսի, նավի տոմսեր), կեցության ծախսը.
- 2) շարժական կամ անշարժ գույքի վարձակալության համար վճարվող վարձավճարը.
- 3) ուսման կամ այլ դասընթացների համար վճարվող վարձավճարը.

4) գյուղատնտեսական գործունեության իրականացման հետ կապված ծախսերը.

5) վարկի մարմանն ուղղված վճարումները.

6) անշարժ գույքի վերանորոգման համար կատարված ծախսերը.

7) ցանկացած այլ ծախս, այդ թվում՝ որպես նվիրատվություն տրված գույք, որի միանվագ արժեքը հաշվետու ժամանակահատվածում գերազանցում է երկու միլիոն Հայաստանի Հանրապետության դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը:

1-6-րդ կետերով սահմանված հաշվետու ժամանակահատվածում կատարված ծախսերը ենթակա են հայտարարագրման, եթե դրանց միանվագ արժեքը գերազանցում է երկու միլիոն Հայաստանի Հանրապետության դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը, կամ նույն տեսակի ծախսերի հանրագումարը գերազանցում է երեք միլիոն Հայաստանի Հանրապետության դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը:

Հայտարարագրման գործընթացն առավել դյուրին դարձնելու համար տարբեր գերատեսչություններից նշանակված խորհրդատուների հետ տեղի են ունեցել աշխատանքային քննարկումներ, որոնց ժամանակ մանրամասն ներկայացվել են հայտարարագրման գործող էլեկտրոնային համակարգի հետ աշխատանքները, հայտարարագրերի լրացման քայլերի հաջորդականությունը, առանձնահատկությունները:

Հայտարարատուներին հայտարարագրերի լրացման գործընթացում օժանդակություն ցուցաբերելու նպատակով միջազգային գործընկերների աջակցությամբ ստեղծվել են հայտարարագրերի լրացման քայլերն ու առանձնահատկությունները նկարագրող տեսահոլովակներ:

Իրազեկման միջոցառումների արդյունքում ավելացել է հայտարարագրում փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ հայտարարատուներից ստացված դիմումների թիվը:

Իրազեկման միջոցառումների արդյունքում մեծացել է «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով սահմանված ժամկետներում հայտարարագիր ներկայացրած պաշտոնատար անձանց թիվը՝ 90/10 հարաբերակցությամբ: «Հանրային ծառայության մասին»

օրենքով սահմանված ժամկետներում հայտարարագիր չներկայացրած պաշտոնատար անձանց ուղարկվել են գրավոր ծանուցումներ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունենալու վերաբերյալ:

Ներկայումս ծավալուն աշխատանքներ են իրականացվում հայտարարագրման նոր էլեկտրոնային համակարգի ստեղծման ուղղությամբ, որի գործարկման արդյունքում առավել դյուրին են դառնալու հայտարարագրման գործընթացի կազմակերպման, հայտարարագրերի լրացման, հաշվետվողականության և թափանցիկության ապահովման, մարդկային գործոնի հնարավոր բացառման գործընթացները:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող գործոններն են հայտարարագրման գործող էլեկտրոնային համակարգում առկա տեխնիկական խնդիրները, մարդկային ռեսուրսների անբավարարությունը, հայտարարագրերի ներկայացման, ստուգման և վերլուծության էլեկտրոնային համակարգի ոչ լիարժեք աշխատանքը, ծավալուն գործընթացերի իրականացման համար սահմանված սեղմ ժամկետները:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 18

Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների անհամատեղելիության պահանջների հստակեցում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ուղղվածության 2019-2022 թվականների միջոցառումների ծրագրի 18-րդ կետով նախատեսվել է 2022 թվականին ընդունել «Հանրային ծառայության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքը, որով պետք է հստակեցվեին հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների անհամատեղելիության պահանջները, ինչպես նաև՝ առևտրային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցություն ունենալու դեպքում հավատարմագրային կառավարման հանձնելու պայմանները:

Միաժամանակ, Կառավարության 2021 թվականի նոյեմբերի 18-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1902-Լ որոշման հավելվածի 16-րդ՝ «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի ուղղվածության իրագործում» նպատակի 16.3-րդ միջոցառմամբ նախատեսվել է Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների կողմից առևտրային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում ունեցած մասնակցությունը (բաժնեմաս, բաժնետոմս, փայ) հավատարմագրային կառավարման հանձնելուն, առևտրային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցությունը փոխկապակցված անձանց հավատարմագրային կառավարման հանձնելու արգելք սահմանելուն, միջազգային փորձի հիման վրա հանրային պաշտոն

զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների շահերի բախման և այլ սահմանափակումների վերաբերյալ կարգավորումները հստակեցնելուն ուղղված միջոցառում:

Նշված ռազմավարական փաստաթղթերով նախատեսված արդյունքին հասնելու համար ոլորտային մարմինների կողմից իրականացվել են մի շարք գործողություններ:

Մասնավորապես, Անհամատեղելիության պահանջների կարգավորումների առնչությամբ օրենսդրական բացերը վերհանելու նպատակով Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) մեկնարկել է միջազգային փորձի ուսումնասիրության, վերաբերելի իրավակարգավորումների վերլուծության և առաջարկությունների մշակման աշխատանքները: Ուսումնասիրության/վերլուծության ընթացքում հաշվի են առնվել նաև ԳՐԵԿՈ-ի, ՏՀԶԿ-ի և ԹԻՀԿ-ի համապատասխան զեկույցները: Հանձնաժողովը, հիմք ընդունելով միջազգային փորձը, նշված փաստաթղթերով Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած պարտավորությունները, ինչպես նաև իրեն հասցեագրված դիմումների և իրականացված մեղիա հրապարակումների արդյունքում առանձնացված խնդիրները, մշակել և 2022 թվականի առաջին եռամսյակում վերջնականացրել է «Անհամատեղելիության պահանջների, շահերի բախման և այլ սահմանափակումների վերաբերյալ» հայեցակարգը, որով ամրագրել է առկա օրենսդրական թերությունները և նախանշել ակնկալվող փոփոխությունները:

Նշված հայեցակարգը 2022 թվականի փետրվար ամսին Հանձնաժողովի կողմից ներկայացվել է միջազգային գործընկերների հետ քննարկման: Եվրոպայի խորհրդի փորձագետների հետ աշխատանքների արդյունքում վերջիններիս կողմից կազմվել և մայիս ամսին Հանձնաժողով է ներկայացվել ՀՀ օրենսդրական դաշտի վերլուծության/առաջարկությունների վերաբերյալ տեխնիկական փաստաթղթի նախագիծ:

➤ Միաժամանակ, ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից նախաձեռնվել է «Հանրային ծառայության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի և հարակից իրավական ակտերի նախագծերի փաթեթի մշակման աշխատանքներ: Նախագծերի փաթեթով կարգավորվում են շահերի բախման և անհամատեղելիության պահանջների, այդ թվում՝ հավատարմագրային կառավարման ինստիտուտի հետ կապված մի շարք հարցեր: Մասնավորապես,

նախագծերի փաթեթով առաջարկվում է իրականացնել հետևյալ հիմնական փոփոխությունները՝ արգելել հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձին և հանրային ծառայողին փոխկապակցված անձի հետ կնքել առևտրային կազմակերպության կանոնադրական կապիտալում ունեցած բաժնեմասի հավատարմագրային կառավարման պայմանագիր,

➤ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների հավատարմագրային կառավարման գործունեությունը առաջարկվում է դարձնել ծանուցվող գործունեություն: Նման պայմաններում այս գործունեությունը իրականացվելու է հատուկ մասնագիտացված սուբյեկտների կողմից,

➤ առաջարկվում է նաև ուժը կորցրած ճանաչել «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 6-րդ կետը, որը առևտրային կազմակերպության մասնաբաժնի կառավարումը դուրս էր թողնում այդ օրենքի 3-րդ բաժնի կարգավորումներից: Արդյունքում, այդպիսի ծառայությունը կարող էր իրականացվել չլիցենզավորված կազմակերպության կողմից: Նախագծի ընդունման պարագայում այդպիսի իրավիճակը կբացառվի,

➤ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների բաժնեմասերի կառավարման գրանցումը դարձնել պարտադիր,

➤ առաջարկվում է սահմանել հստակ ժամկետ, որի ընթացքում պաշտոնյան պարտավոր կլինի պաշտոնավարման ընթացքում ձեռք բերված մասնակցությունը հանձնել հավատարմագրային կառավարման,

➤ առաջարկվում է խմբագրել ձեռնարկատիրական գործունեության հասկացությունը,

➤ ընդլայնվում է շահերի բախման հասկացությունը՝ ներառելով պոտենցիալ շահերի բախման իրավիճակը,

➤ հստակեցվում են օրենսդրությամբ սահմանված մի շարք հասկացություններ,

➤ առաջարկվում է ընդլայնել փոխկապակցված անձանց շրջանակը՝ ներառելով ոչ միայն ազգակցական կապերով կապված անձանց, այլև ոչ ազգակցական սերտ անձնական հարաբերությունների մեջ գտնվող անձանց, ինչպես նաև առևտրային իրավաբանական անձանց և այլն,

➤ առաջարկվում է հստակեցնել շահերի բախման իրավիճակի լուծմանն ուղղված գործիքների շրջանակը, սահմանափակել անհարկի հայեցողության դրսևորման հնարավորությունը, ինչպես նաև, ներդնել կարգավորումներ, որոնք հնարավորություն կընձեռեն կիրառել պատասխանատվության համապատասխան միջոցներ,

➤ վերոգրյալ փոփոխությունների համատեքստում առաջարկվում է վերանայել նաև հարակից իրավական ակտերի նախագծերը, կատարել այլ փոփոխություններ:

2022 թվականի մայիսի 8-ին վերոգրյալ Նախագծերի փաթեթը դրվել է հանրային քննարկման www.e-draft.am հարթակում, ներկայացվել է շահագրգիռ մարմինների կարծիքին և կարծիքների հիման վրա լրամշակված նախագիծը ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ: Վարչապետի աշխատակազմի կողմից ստացված եզրակացությունների և շահագրգիռ մարմինների առաջարկների հիման վրա, միջազգային գործընկեր կազմակերպությունների աջակցությամբ շարունակվում են Նախագծերի փաթեթի լրամշակման աշխատանքները:

Զուգահեռաբար, հարկ է նշել, որ Նախագծերի փաթեթի շուրջ շահագրգիռ մարմինների և քաղհասարակության ներկայացուցիչների կարծիքները և դիտարկումները հավաքագրելու նպատակով սույն թվականի հունիս ամսին ԱՄՆ ՄԶԳ «Հայաստանի Բարեվարքության ծրագրի» նախաձեռնությամբ տեղի են ունեցել հանրային քննարկումներ, որոնք Նախագծերի փաթեթի լրամշակման փուլում կրելու են պարբերական բնույթ:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ռազմավարության 2019-2022 թվականների միջոցառումների ծրագրի համաձայն՝ միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող հանգամանքներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 19

Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների պաշտոնական պարտականությունների իրականացման հետ կապված նվերների ինստիտուտի կատարելագործում, նվերների ռեեստրի ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 3-ի N 1332-Ն որոշման հավելված 2-ի «Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ուղղվածության իրականացման 2019-2022 թվականների միջոցառումների ծրագիր»-ի 19-րդ միջոցառմամբ, միաժամանակ, Կառավարության 2021 թվականի նոյեմբերի 18-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1902-Լ որոշման հավելվածի 16-րդ՝ «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի ուղղվածության իրագործում» նպատակի 16.4-րդ միջոցառմամբ նախատեսված է, որ պետք է իրականացվի հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների պաշտոնական պարտականությունների իրականացման հետ կապված նվերների ինստիտուտի կատարելագործում, նվերների ռեեստրի ստեղծում:

Սույն միջոցառման իրականացման շրջանակներում Արդարադատության նախարարության կողմից մշակված առաջարկությունների փաթեթը դեռևս 2021 թվականին ներկայացվել էր Եվրոպայի Խորհրդին՝ համապատասխան փորձագիտական կարծիք ստանալու համար: Եվրոպայի Խորհրդի կողմից ներկայացվել է փորձագիտական կարծիք Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների պաշտոնեական պարտականությունների իրականացման հետ կապված նվերների ինստիտուտի կատարելագործման վերաբերյալ:

Միաժամանակ 2021 թվականին Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) մշակել էր հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների կողմից նվերների ընդունման արգելքի կառուցակարգերի կատարելագործման հայեցակարգ և գործողությունների ծրագիր:

Առկա միջազգային պարտավորությունների հաշվառմամբ և կատարված վերոգրյալ ուսումնասիրությունների հիման վրա 2022 թվականին Հանձնաժողովի կողմից մշակվել և ՀՀ Արդարադատության նախարարություն է ներկայացվել ««Հանրային ծառայության մասին» օրենքում և հարակից օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը (այսուհետ՝ Նախագիծ), որը շրջանառվել է e-draft էլեկտրոնային հարթակում, ինչպես նաև պետական մարմիններում, ամփոփվել են նախագծի շուրջ տրված կարծիքներն ու առաջարկությունները:

Նախագծով նախատեսվում է նվերների ընդունման արգելքի գործառնական կիրառելիության նկատմամբ սահմանել Հանձնաժողովի վերահսկողական լիազորություն՝ իբրև վերահսկող լիազոր մարմին, իսկ պետական կառավարման համակարգի մարմիններում ներքին վերահսկողությունը վերապահել բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչներին: Նախագծով առաջարկվում է նաև օրենսդրական կարգավորումներում որոշակի փոփոխությունների ենթարկել թույլատրելի նվերների ցանկը՝ որոշակիությունն ապահովելու համար: Նախագծի ընդունմամբ հնարավոր կլինի իրականացնել հանրային ծառայողների և հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց կողմից պաշտոնեական լիազորությունների իրականացման ընթացքում ստացած նվերների վերահսկողություն, ինչպես նաև կենտրոնական մարմնի սահմանում, որը կիրականացնի պատշաճ և միասնական քաղաքականություն նվերների ընդունման արգելքի իրավական նորմերի կիրառման ոլորտում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 20

Լոբբիստական գործունեության օրենսդրական կարգավորման սահմանում, կուսակցությունների, զանգվածային լրատվության միջոցների ֆինանսավորման թափանցիկության ապահովում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

ՀՀ Ազգային ժողով (համաձայնությամբ)

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2020 թվականի դեկտեմբերի 29-ին ընդունված «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքի և «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի համաձայն՝ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) է վերապահվել կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական գործունեության նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը, ներառյալ՝ կուսակցությունների ֆինանսական միջոցների աղբյուրների և ծախսերի, ինչպես նաև գույքի մասին տարեկան հաշվետվությունների (այսուհետ՝ կուսակցությունների տարեկան հաշվետվություններ) ներկայացման պահանջների պահպանման, դրանցում առկա տեղեկատվության և տվյալների արժանահավատության ու ամբողջականության ստուգումը, ինչպես

նաև կուսակցությունների մշտապես գործող ղեկավար մարմինների, իսկ այլ ղեկավար մարմինների դեպքում՝ այդ մարմինների անդամների (այսուհետ՝ ղեկավար մարմինների անդամներ) գույքի և եկամուտների հայտարարագրման գործընթացը կանոնակարգելը, հայտարարագրերն ստուգելն ու վերլուծելը: 2022 թվականի առաջին կիսամյակում նշված գործառույթների իրականացման շրջանակներում Հանձնաժողովը Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայությունից ստացել է կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական վերահսկողության հետ կապված փաստաթղթերի փաթեթը, կուսակցություններից պահանջել է ներկայացնել կուսակցության հայտարարատու անձանց տվյալները, աուդիտի կազմակերպման համար անհրաժեշտ տեղեկությունները, ինչպես նաև իրականացրել է հետևյալ գործողությունները՝

1.1. Իրավական ակտերի մշակում, նախագծերի հանրային քննարկում և ընդունում

1.1.1. «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում և հարակից օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերի փաթեթ,

1.1.2. «Աուդիտորական կազմակերպությունների ընտրության կարգը և նրանց ներկայացվող պահանջները սահմանելու մասին» 2022 թվականի հունիսի 17-ի N-02-Ն որոշում (կազմակերպվել է 3 հանրային քննարկում՝ ՀԿ-ների, աուդիտորական կազմակերպությունների, ինչպես նաև կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ),

1.1.3. «Կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի անդամների, իսկ այլ ղեկավար մարմինների դեպքում այդ մարմնի անդամների գույքի և եկամուտների հայտարարագրերի ձևանմուշները և հրապարակման ենթակա տեղեկությունների ցանկը սահմանելու մասին» 2022 թվականի հունիսի 17-ի N-03-Ն որոշում,

1.1.4. «Կուսակցության տարեկան հաշվետվության ձևը, դրա լրացման և հրապարակման կարգը, հրապարակման ոչ ենթակա տվյալների ցանկը, ինչպես նաև տարեկան հաշվետվությունը Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով ներկայացնելու կարգը սահմանելու մասին» Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի որոշման նախագիծ (կազմակերպվել է 2 հանրային քննարկում՝ աուդիտորական կազմակերպությունների, ինչպես նաև կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ, նախագիծն ուղարկվել է շահագրգիռ մարմիններին՝ կարծիքներ և առաջարկություններ ներկայացնելու),

1.1.5. «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի 2020 թվականի նոյեմբերի 12-ի N 04-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի որոշման նախագիծ (նախագիծն ուղարկվել է շահագրգիռ մարմիններին՝ կարծիքներ և առաջարկություններ ներկայացնելու),

1.2. Կուսակցությունների ղեկավար մարմինների անդամների կողմից գույքի և եկամուտների հայտարարագրերի էլեկտրոնային համակարգի կարգաբերում՝ Հանձնաժողովի գործող հայտարարագրման համակարգի հիման վրա,

1.3. Նոր կառուցվող էլեկտրոնային համակարգում կուսակցությունների տարեկան հաշվետվությունների և կուսակցությունների ղեկավար մարմինների անդամների հայտարարագրման համակարգերի ներդրման աշխատանքներ,

1.4. Անձնակազմի ուսուցում և վերապատրաստում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող և ժամկետների հետաձգման պատճառ հանդիսացող գործոններն են մարդկային ռեսուրսների անբավարար լինելը, իրավակիրառ պրակտիկայի բացակայությունը, կուսակցության տարեկան հաշվետվության և կուսակցությունների ղեկավար մարմնի անդամների հայտարարագրերի ներկայացման, ստուգման և վերլուծության էլեկտրոնային համակարգերի բացակայությունը, առաջին անգամ կիրառվող համապատասխան օրենսդրության բացերը, նոր կառուցակարգեր սահմանող իրավական ակտերի ընդունման անհրաժեշտությունը, ծավալուն գործընթացների իրականացման համար սահմանված սեղմ ժամկետները:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 21

Հանրային նշանակության կազմակերպությունների իրավական կարգավիճակի հստակեցում և դրանցում կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցման գործիքակազմի ներդրում՝ այդ թվում առկա կոռուպցիոն ռիսկերի վերհանում և դրանց հաղթահարման մեխանիզմների ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարություն

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

«Կորպորատիվ կառավարման կենտրոն» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Հանրային նշանակության կազմակերպությունների իրավական կարգավիճակի հստակեցման նպատակով ներկայումս իրականացվում են օրենսդրական կարգավորումների ուսումնասիրության և դրանցում առկա խնդիրների վերհանման աշխատանքներ: Նշված միջոցառման իրականացման շրջանակներում Կառավարությունը համագործակցում է նաև մասնավոր ոլորտի հետ, մասնավորապես, Էկոնոմիկայի նախարարությունը իրականացնում է համատեղ ծրագիր «Կորպորատիվ կառավարման կենտրոն» հիմնադրամի հետ:

Զուգահեռաբար, Արդարադատության նախարարության կողմից 2021 թվականին ուսումնասիրված հանրային նշանակության կազմակերպությունների կարգավիճակի և դրանց շրջանակի վերաբերյալ միջազգային փորձից պարզ է դարձել, որ հանրային

նշանակության կազմակերպությունների շրջանակում ընդգրկված են ֆինանսական և ապահովագրական ոլորտի կազմակերպությունները, հանրային ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունները, հանրության զգալի հատվածում ֆինանսական բնույթի ծառայություններ մատուցող, ակտիվների կառավարման, հանրային որոլտում ներդրումային ծրագրեր իրականացնող ընկերությունները, առողջապահության և կրթության ոլորտի կազմակերպությունները, ցանկացած այլ իրավաբանական անձ, որն ուղղակիորեն պատասխանատու է կառավարության քաղաքականության մի մասի իրականացման համար: Նշված կազմակերպությունները մասնավոր ոլորտի կամ պետական մասնակցությամբ կազմակերպություններ են, իսկ վերջիններիս գործունեություն վերահսկվում է պետության կողմից:

Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի գործունեության առնչությամբ հարկ է նշել, որ վերջինս Հայաստանի գործարար համայնքի ներկայացուցիչների համար կազմակերպում և անցկացնում է հակակոռուպցիոն համապատասխանության վերապատրաստումներ, որոնք զուգակցվում են գործնական օրինակների քննարկումներով, ինչպես նաև գործարար խաղարկումներով: Ընդհանուր առմամբ, վերապատրաստումներն անցել են շուրջ 150 մասնակից, այդ թվում՝ հեռահաղորդակցության և ֆինանսական ոլորտի հանրային նշանակության կազմակերպություններ, որոնց ներկայացվել են հակակոռուպցիոն համապատասխանության ծրագրերի ներդրման առավելությունները:

Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնը, շարունակելով էթիկայի և հակակոռուպցիոն համապատասխանության հարցերի վերաբերյալ իրազեկումը, 2022թ. փետրվար, ապրիլ և հունիս ամիսներին կազմակերպել է «Էթիկայի և հակակոռուպցիոն համապատասխանության ծրագիրը» թեմայով երեք դասընթաց:

Դասընթացների առաջին երկու օրերի ընթացքում մասնակիցներին ներկայացվել են էթիկայի և հակակոռուպցիոն համապատասխանության ծրագրի ներդրման շարժառիթներն ու սկզբունքները, հնարավոր օգուտները մասնավոր հատվածի և հասարակության համար: Ներկայացված նյութը հիմնավորվում էր միջազգային հետազոտությունների արդյունքներով, ինչպես նաև տեղական փորձով:

Դասընթացի վերջին՝ երրորդ, օրը նվիրված էր էթիկական և կոռուպցիոն ռիսկեր բովանդակող իրավիճակային օրինակների քննարկմանը: Խմբային քննարկումների միջոցով դասընթացի մասնակիցները հնարավորություն ունեցան տալ և հիմնավորել խնդրահարույց իրավիճակների լուծման սեփական տարբերակները:

Դասընթացներին մասնակցել և հավաստագրեր են ստացել ավելի քան 53 անձ: Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնը նախատեսում է կրկին անցկացնել «Էթիկայի և հակակոռուպցիոն համապատասխանության ծրագիրը» եռօրյա դասընթացը:

Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի կողմից մշակվել է նաև Հակակոռուպցիոն համապատասխանության էլեկտրոնային դասընթաց:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 22

Գործարար ոլորտում հակակոռուպցիոն համապատասխանության պահանջների ընդունման խթանում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

«Կորպորատիվ կառավարման կենտրոն» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կորպորատիվ կառավարման կենտրոնի կողմից ձևավորված և առաջնորդվող Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի առաքելությունն է բարեվարքության մշակույթի միջոցով բարելավել Հայաստանի գործարար միջավայրը: Բիզնեսի բարեվարքության ակումբը խթանում է հայ գործարարների հավաքական գործողությունները կորպորատիվ կառավարմանն առնչվող խնդիրների շուրջ: Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի նպատակն է բարձրացնել Հայաստանի գործարար միջավայրի թափանցիկությունն ու հաշվետվողականությունը, վստահությունը երկրի տնտեսական համակարգի նկատմամբ և աջակցել տնտեսություն երկարաժամկետ, համբերատար ու կառուցողական ներդրումների ներգրավմանը, նպաստել գործարար հատվածի կենսունակությանը և խթանել ներառական տնտեսական աճը:

Բիզնեսի բարեվարքության ակումբը հակակոռուպցիոն հավաքական նախաձեռնությունների ընտանիքի անդամ

Բիզնեսի բարեվարքության ակումբը դարձել է աշխարհի հակակոռուպցիոն հավաքական 260 նախաձեռնությունների ընտանիքի անդամ:

Ակումբը ներառվել է Բազելի կառավարման ինստիտուտի հավաքական հակակոռուպցիոն նախաձեռնությունների ռեեստրում: Սա Ակումբի միջազգային ճանաչման սկիզբն է և կարևոր իրադարձություն ոչ միայն Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի, այլև դրա յուրաքանչյուր անդամի համար:

Կոռուպցիայի կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի նպատակով Բազելի կառավարման ինստիտուտն ամբողջ աշխարհում համագործակցում է պետական և մասնավոր հատվածի գործընկերների հետ: Բազելի կառավարման ինստիտուտի Հավաքական գործողությունների B20 կենտրոնը կոռուպցիայի դեմ պայքարի հավաքական գործողությունների ռեսուրսային և տեղեկատվական կենտրոն է, որի նպատակն է ամրապնդել կոռուպցիայից զերծ գործարար պրակտիկան:

Հարկ է նշել, որ Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի մասնակիցները 2022թ.-ի փետրվարի 18-ին հաստատել են Ակումբին մասնակցության կանոնակարգի և մասնակցության վճարների նախագծերը: Բիզնեսի բարեվարքության ակումբին մասնակցության կանոնակարգը կարգավորում է Ակումբին մասնակցելու, մասնակցությունը դադարեցնելու, մասնակցության հանձնախմբի ձևավորման և վերջինիս գործունեության հետ կապված հարաբերությունները: Կանոնակարգը նախատեսում է մի շարք քաղաքականություններ, որոնք վերաբերում են Ակումբի միջոցառումներին մասնակիցների հաճախումներին, նրանց համապատասխանության վերլուծությանը և բարեվարքության առաջընթացի մասին հաշվետվականությանը:

Բիզնեսի բարեվարքության ակումբը նոր մասնակիցների հավաքագրման գործընթացը կազմակերպելու նպատակով ձևավորել է մասնակցության հանձնախումբ: Համաձայն Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի մասնակցության կանոնակարգի՝ մասնակցության հանձնախումբը քննարկում է Ակումբին մասնակցության հայտերը, մասնակցությունը դադարեցնելու հիմքերը, որոշում է կայացնում մասնակցության հետ կապված այլ հարցերի վերաբերյալ:

Մասնակցության հանձնախումբն ունի հետևյալ կազմը՝

- Նվարդ Անանյան, «Քարդ Ագրոսերվիս» ՓԲԸ տնօրեն, «Քարդ Ագրոկրեդիտ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ խորհրդի անդամ,
- Արզամ Աբրահամյան, «Սթեփ ափ» ՍՊԸ տնօրեն, «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալություն» ՓԲԸ տնօրինության անդամ,
- Նարինե Մելիքյան, Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի տնօրեն, «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ի խորհրդի անդամ:

Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի գործունեության մեկ տարին լրանալու առիթով CIFE-ի քննում նյութ է հրապարակվել:

Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի՝ որպես Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի քարտուղարությունն իրականացնող կառույցի կողմից մշակվել է Ակումբի անդամների՝ Հակակոռուպցիոն հոչակագրի և լավ կառավարման սկզբունքներին համապատասխանության վերլուծության մեթոդաբանություն և գնահատման թերթիկ, որոնք գտնվում են քննարկման փուլում:

Հարկ է նշել, որ թողարկվել է **Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի #1(3) լրատուն**, որի առանցքը Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի գործունեությունն է ու վերջին զարգացումները: Լրատուի էջերում անդրադարձ է կատարվել նաև միջազգային զարգացումներին, հատկապես տարվա իրադարձություն համարվող BlackRock-ի գործադիր տնօրեն և նախագահ Լարի Ֆինկի տարեկան ուղերձին, բրիտանական ընկերություններում բազմազանությունն ու ներառականությունը խթանող նոր կանոններին, Իլոն Մասկի Twitter-յան գործարքին և այլ միջազգային կարևոր իրադարձությունների:

Բիզնեսի բարեվարքության ակումբի անդամների բաց հանդիպումների ձևաչափում Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնը 2022թ.-ի մարտի 16-ին կազմակերպել էր «ԻՆՉՊԵՄ ԴԱՌՆԱԼ ՀՈՒՍԱԼԻ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ» վարպետության դասը, որը վարեց միջազգային փորձագետ, RSM Netherlands Business Consulting Services B.V.-ի կորպորատիվ կառավարման և կորպորատիվ մշակույթի գծով տնօրեն **ՄԱՐԼԻՆ ՅԵՆՍԸ:**

Վարպետության դասի հիմնական թեզիսները խորհուրդների տեսքով հասանելի են Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի համացանցային էջում (հայերեն և անգլերեն):

2022թ. հունիսի 17-ին Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնն անց է կացրել իր ամենամյա համաժողովը: Այս տարի այն նվիրվել էր Կենտրոնի 20-ամյա հոբելյանին և անց էր կացվել «Կորպորատիվ կառավարում. բարելավությունը գործարար համայնքում» խորագրի ներքո:

Համաժողովում բացման խոսքով հանդես է եկել ՀՀ արդարադատության նախարարի տեղակալ Երանուհի Թումանյանցը, ով կարևորել էր գործարար համայնքում հակակոռուպցիոն համապատասխանության և բարելավության մշակույթի ձևավորման անհրաժեշտությունը՝ որպես գործարար միջավայրի առողջացման ու կենսունակության ապահովման գրավականի:

Համաժողովին մասնակցել են Հայաստանի գործարար, հանրային, հասարակական հատվածները, ինչպես նաև միջազգային կառույցները ներկայացնող շուրջ 100 մասնակից:

Բիզնեսի բարելավության ակումբի կայացման հարցում Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնին աջակցում է Միջազգային Մասնավոր Ձեռնարկատիրության Կենտրոնը «ԵՎՐԱՍԻԱ. ՁԵՎԱՎՈՐԵԼ ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՀԱՄԱՐ, 2-ՐԴ ՓՈՒԼ» ծրագրի շրջանակում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Ըստ Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի՝ Հայաստանում լավ կառավարման սկզբունքների, այդ թվում՝ բարելավության տարածման հարցում իր գործունեությունը կաշկանդող գործոն է շահակիցների (ոչ միայն գործարար հատվածի) անտարբերությունը, որը որոշ դեպքերում վերածվում է դիմադրության: Ինչ վերաբերում է խթանող գործոններին, ապա Ըստ Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոնի անհրաժեշտ է արագացնել ՀՀ կորպորատիվ կառավարման վերանայված կանոնագրքի ընդունումը:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 23

Գնումների ոլորտի բարելավում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Ֆինանսների նախարարություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Մշակվել և Ազգային ժողովի կողմից 2022 հունվարի 21-ին ընդունվել են գնումների ոլորտի օրենսդրության բարելավմանն ուղղված օրենսդրական ակտերը, որոնց նպատակն է՝

- ✓ վերափոխել գնումների բողոքարկման համակարգը՝ հաշվի առնելով նաև ԱՀԿ պետական գնումների համաձայնագրով և ՀՀ-ԵՄ համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների պահանջները: Գործող կարգավորման համաձայն՝ գնման ընթացակարգի արդյունքները կարող են բողոքարկվել ինչպես արտադատական, այնպես էլ դատական կարգով: Բողոք ներկայացնելու հնարավորություն ունի ցանկացած անձ: Կատարված փոփոխումները ցույց են տվել, որ արտադատական բողոքարկման համակարգն արդյունավետ չէ այն տեսակետից, որ կայացվող որոշումները գնումների մասին ՀՀ օրենսդրության տեսանկյունից խնդրահարույց են, կայացվում են միմյանց հակասող որոշումներ, որոնց հետևանքով կամ այդ որոշումները բողոքարկվում են դատարաններում կամ գնման ընթացակարգերը հայտարարվում են չկայացած, ինչը դրանք կազմակերպելու և անցկացնելու տեսակետից հանգեցնում է ծրագրերի ձախողման, դժգոհությունների և ֆինանսական կորուստների:

- ✓ Արտաքին աջակցությամբ իրականացվող ծրագրերի հաշվին գնումները ազգային ռեժիմով իրականացնելու պարագայում ռեսուրսների համախմբման և գործընթացները միասնական կանոններով կառավարելու հնարավորության ստեղծել, ինչը

դրական ազդեցություն կունենա նաև պետական համակարգում նախաձեռնված բարեփոխումների գործընթացի վրա: Մասնավորապես, օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների տրամադրած միջոցների հաշվին գնումների կատարման ժամանակ կիրառվում են ազգային ռեժիմից տարբերվող ընթացակարգեր, որպիսի պայմաններում խնդրահարույց է գնումների ընթացակարգերի կազմակերպման համար միասնական կանոններ չունենալու հանգամանքը, որը հանգեցնում է նաև դրանց կազմակերպման և կառավարման համար տարբեր մասնագիտական կարողություններ և աշխատանքային ունակություններ ունեցող մասնագետների անհրաժեշտության: Միասնական կանոնների բացակայությունը որոշակի բարդություններ է առաջացնում նաև գնման գործընթացների հնարավոր մասնակիցների համար: Արտաքին աջակցությամբ իրականացվող ծրագրերի հաշվին գնումները ազգային ռեժիմով իրականացնելու պարագայում կստեղծվեն ռեսուրսների համախմբման և գործընթացները միասնական կանոններով կառավարելու հնարավորություն, ինչը դրական ազդեցություն կունենա նաև պետական համակարգում նախաձեռնված բարեփոխումների գործընթացի վրա: Միաժամանակ Հայաստանի՝ ԱՀԿ պետական գնումների համաձայնագրին անդամակցությունը հնարավորություն է ընձեռում նշված գնումները ազգային ռեժիմով իրականացնելու նախադրյալներ ստեղծել: Այս կապակցությամբ Կառավարության նախաձեռնությամբ Համաշխարհային Բանկի կողմից իրականացվել է գնումների ազգային օրենսդրության և ընթացակարգերի ուսումնասիրություն, որի արդյունքում ներկայացվել են նոր սկսվող ներդրումային ծրագրերի իրականացման համար գնումների այլընտրանքային պայմանավորվածությունների իրականացման այն պայմանները, որոնք գնումների հետ հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերում նախատեսվելու դեպքում հնարավոր կլինի կիրառել ազգային ընթացակարգերի նկատմամբ: Նախագծերի փաթեթով ներառված են այն պայմանները, որոնք կարող են սահմանվել օրենքով:

3. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 24

Իրավաբանական անձանց իրական սեփականատերերի ինստիտուտի ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Պետական կառավարման համակարգի մարմիններ

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Մասնավոր ոլորտում թափանցիկության բարձրացման նպատակով, իրավաբանական անձանց իրական սեփականատերերի բացահայտման գործուն մեխանիզմներ ներդնելու համար 2021 թվականի հունվարի 18-ին հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի «Իրավաբանական անձանց իրական շահառուների ինստիտուտի ներդրման ճանապարհային քարտեզը հաստատելու մասին» N 30-Ա որոշումը, որով նախանշվել են իրական սեփականատերերի (շահառուների) բացահայտման առաջնային ոլորտները և համապատասխան ժամկետները:

Ճանապարհային քարտեզին համապատասխան 2021 թվականի հունիսի 3-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է իրավաբանական անձանց իրական շահառուների բաց և հանրամատչելի ռեեստրի ստեղծմանը, ինչպես նաև Հայաստանում գործող բոլոր իրավաբանական անձանց համար փուլ առ փուլ իրական շահառուների բացահայտման պարտադիր պահանջի սահմանմանն ուղղված օրենսդրական փաթեթը: Մետաղական հանքարդյունաբերության և էներգետիկայի ոլորտների կազմակերպություններն արդեն իսկ 2020 թվականից ներկայացնում են իրական շահառուի վերաբերյալ հայտարարագիր, իսկ հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտում գործունեություն իրականացնող և տեսալսողական մեդիածառայություն մատուցող իրավաբանական

անձանց համար հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականությունը ուժի մեջ է մտել 2021 թվականի սեպտեմբերի 1-ից: Մյուս իրավաբանական անձանց համար իրական շահառուներին բացահայտելու պարտականությունը ուժի մեջ է մտել 2022 թվականի հունվարի 1-ից, բացառությամբ միայն ֆիզիկական անձ մասնակիցներ ունեցող սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների, ինչպես նաև ոչ առևտրային կազմակերպությունների, որոնց համար իրական շահառուներին բացահայտելու պարտականությունը ծագում է 2023 թվականի հունվարի 1-ից:

Հայտարարագրման պահանջը տարածվում է ինչպես արդեն իսկ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում գրանցված, այնպես էլ նոր հիմնադրվող և գրանցվող իրավաբանական անձանց վրա: Հայտարարագրման պահանջը չկատարելու, ոչ պատշաճ կատարելու համար սահմանված են քրեական և վարչական պատասխանատվության միջոցներ:

ՀՀ վարչապետի 2021թ. հունվարի 18-ի թիվ 30-Ա որոշմամբ հաստատված իրավաբանական անձանց իրական շահառուների ինստիտուտի ներդրման ճանապարհային քարտեզով ՀՀ ոստիկանությունում ներդրվել է փնտրողական համակարգ, որը հնարավորություն է տալիս իրականացնել համադրումներ՝ ՀՀ ՊԵԿ, ՀՀ արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի, քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման գործակալության և հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության, ՀՀ կադաստրի կոմիտեի անշարժ գույքի պետական ռեգիստրի, ՀՀ Սոցիալական ապահովության ծառայության, ՀՀ ոստիկանության ավտոտրանսպորտային միջոցների և վարորդական վկայականների էլեկտրոնային ռեգիստրի համակարգի, Օպերատիվ տեղեկատու քարտադարանի, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ամրակցված զենքի վերաբերյալ հաշվառման շտեմարաններով: Նախկինում այլ պետական մարմիններից նմանատիպ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով անհրաժեշտ էր իրականացնել պաշտոնական հարցումներ, որը բականին ժամանակատար էր:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 25

Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտի վերաբերյալ օրենսդրության կատարելագործում

Պատասխանատու մարմին

Արդարադատության նախարարություն

Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողով(համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) մշակել է «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» օրենքի (այսուհետ՝ Նախագիծ) և հարակից օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերը (այսուհետ միասին նաև՝ Նախագծեր):

Նախագծով, ի թիվս այլնի,

- տարբերակվել են Հանձնաժողովի կողմից իրականացվող վարույթները՝ սահմանելով դրանց բնորոշ առանձնահատկությունները:

- Տարբերակվել են իրավախախտման վարույթի մասնակիցները, նրանց իրավունքների ու պարտականությունների ծավալը, վարույթի հարուցման առիթները:

- Նախատեսվել է իրավախախտման վերաբերյալ վարույթ հարուցելու առիթները նախնական ստուգման ենթարկելու ընթացակարգ և վարույթ հարուցելու հիմքերի բացակայության պայմաններում հարուցումը մերժելու հնարավորություն:

- Կարգավորվել են վարչական վարույթների միացման ու առանձնացման ընթացակարգերը:

- Տարբերակվել են իրավախախտման վարույթներով ընդունվող որոշումների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները:

- Նախատեսվել է Հանձնաժողովի թղթակցությունը վարույթի մասնակիցներին էլեկտրոնային եղանակով հանձնելու ընթացակարգ:

- Նախատեսվել է Հանձնաժողովի նիստերին տեսաձայնային կապի միջոցով մասնակցելու հնարավորություն:

- Նախատեսվել է Հանձնաժողովի որոշումներով իրավախախտման վարույթի պատասխանողի գույքի վրա կիրառված տուգանքի չափով արգելանք դնելու հնարավորությունը:

- Սահմանվել է բանակցային ուժեղ դիրքի չարաշահման արգելք:

- Նախատեսվել է հակամրցակցային այլ համաձայնությունների արգելք:

- Նախատեսվել են համակենտրոնացման նոր ձևեր:

- Նախատեսվել է տուգանքների կիրառման առավել արդյունավետ մեխանիզմ:

- Սահմանվել է Հանձնաժողովի կողմից պատասխանատվության միջոցների ընտրության հստակ չափանիշներ սահմանելու հնարավորություն:

- Նախատեսվել է շարունակական մշտադիտարկումներ իրականացնելու հնարավորություն:

- Նախատեսվել է համակենտրոնացումների գնահատման պարզեցված կարգ:

- Նախատեսվել է անձանց խմբի ներսում իրականացվող վերակազմակերպումների, գործողությունների կամ գործարքների վերահսկման մեխանիզմ:

- Սահմանվել են Հանձնաժողովի կողմից ընդունվելիք ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի նորմատիվ հիմքերը:

• Ստուգումներ իրականացնող անձանց լիազորություններում նախատեսվել է տնտեսվարող սուբյեկտի տրամադրության տակ գտնվող ցանկացած շենք կամ փաստաթղթեր կապարակնքելու, տնտեսվարող սուբյեկտի մոտ առկա տեխնիկական միջոցներից օգտվելու հնարավորություն:

• Ֆիզիկական անձանց կողմից կատարվող մի շարք իրավախախտումների համար նախատեսվել է վարչական պատասխանատվություն

• Նախատեսվել է օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների հետ համագործակցության մեխանիզմ:

• Նախատեսվել է Հանձնաժողովի հանձնարարական պարունակող որոշումների հարկադիր կատարման հնարավորություն:

Նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է շահագրգիռ բոլոր մարմիններին՝ այդ թվում պետական մարմիններին, Փաստաբանների պալատին, գիտական հանրույթին, հասարակական կազմակերպություններին և այլն՝ դիրքորոշում ստանալու նպատակով: Քննարկումների հիման վրա Նախագծերը լրամշակվել են և ներկայացվել Կառավարություն:

Նախագծերն ընդունվել են 2021 թվականի մարտի 3-ին և ուժի մեջ են մտել 2021 թվականի մայիսի 31-ին:

Ոլորտի իրավական բարեփոխումների շրջանակում իրականացվել է նաև «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» օրենքից բխող ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունումը:

Այսպես, Հանձնաժողովի կողմից ընդունվել են **18 ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտեր**, այդ թվում՝ Հանձնաժողովի աշխատակարգը, չհիմնավորված բարձր գնի և չհիմնավորված ցածր գնի որոշման կարգը, պետական օժանդակության գնահատման կարգը, պատասխանատվության միջոցի ընտրության և տուգանքի հաշվարկման մեթոդաբանությունը, գաղտնագրման ենթակա հաղորդումը ներկայացնելու և այն գաղտնագրելու կարգը, ապրանքների և ծառայությունների անհատականացման միջոցների շփոթության աստիճանի նմանության որոշման կարգը և Հանձնաժողովի գործունեությունն ապահովող մի շարք այլ ակտեր:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 26

Քաղաքացիների դիմումների, բողոքների, հարցումների թեժ գծի միասնական հարթակի ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն

Էլեկտրոնային կառավարման ենթակառուցվածքների ներդրման գրասենյակ ՓԲԸ (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Քաղաքացիների դիմումների, բողոքների, հարցումների թեժ գծի միասնական հարթակը համաձայն մշակված տեխնիկական բնութագրի ծրագրավորվել է և անցնելով թեստավորման համապատասխան փուլեր հաջողությամբ ներդրվել վեր միջավայրում հասանելիությունը e-hotline.am հասցեով:

Հարթակի միջոցով 2021 թվականի ընթացքում ուղարկվել է 8000-ից ավելի բողոք և 14000-ից ավելի հարցում (որպես վերստուգիչ ցուցանիշ սահմանվել էր 50 բողոք և հարցում):

2022 թվականի ընթացքում արդեն իսկ շուրջ 46000 նամակ է ուղարկվել հարթակում հասանելի թվով 218 մարմինների: Հարթակն այժմ ունի 27000-ից ավելի գրանցված օգտվող:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

COVID-19 Կորոնավիրուսի համավարակով և ռազմական դրությամբ պայմանավորված աշխատանքների որոշ ձգձգող հանգամանքներ առկա եղել են, սակայն դրանք նշանակալի ազդեցություն չեն ունեցել ներդրման ընթացիկ աշխատանքների վրա:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 27

Իրավական ակտերի նախագծերի մշակման գործընթացին հասարակության մասնակցայնության ապահովման արդյունավետության բարձրացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն

Մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2021 թվականի մայիսի 26-ին Արդարադատության նախարարության և ԱՄՆ ՄՁԳ Հայաստանի գործարար միջավայրի բարելավում ծրագրի կողմից կազմակերպվել է «e-draft.am առցանց հարթակի առավելություններն ու խնդիրները» թեմայով աշխատանքային կլոր-սեղան քննարկում, որի ընթացքում պետական և մասնավոր հատվածի ներկայացուցիչների միջև տեղի ունեցած երկխոսության արդյունքում ձևակերպված և ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա www.e-draft.am հարթակի արդիականացման տեխնիկական առաջադրանքը լրամշակվել է: www.e-draft.am հարթակի արդիականացման տեխնիկական առաջադրանքի լրամշակված տարբերակը ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ՝ Թվայնացման խորհրդի նիստում քննարկելու և ծրագրի ֆինանսավորմանն աջակցելու նպատակով: www.e-draft.am հարթակի արդիականացման տեխնիկական առաջադրանքով նախատեսվում է ապահովել հասարակության լայն շրջանակի համար պետության իրավաստեղծ գործընթացին մասնակցության հնարավորությունը:

Հարկ է նշել, որ 2021 թվականին մշակվել է Իրավական ակտերի նախագծերի միասնական հարթակի արդիականացման տեխնիկական նկարագիրը: ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության թվայնացման փորձագետները ներգրավված են աշխատանքների հետագա համատեղ իրականացման փուլերում: Աշխատանքները այս պահին գտնվում են ընթացիկ իրավիճակի՝ մասնավորապես մշակված տեխնիկական նկարագրերի ուսումնասիրության փուլում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

COVID-19 Կորոնավիրուսի համավարակով և ռազմական դրությամբ պայմանավորված աշխատանքների որոշ ձգձգող հանգամանքներ առկա են եղել, որոնք ունեցել են նշանակալի ազդեցություն տեխնիկական նկարագրի ամբողջական մշակման և հետագա աշխատանքների իրականացման պլանի կազմման վրա:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 28

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից քաղաքացիներին առավել շատ մատուցվող ծառայությունների վերաբերյալ մատչելի տեղեկատվություն ստանալու գործիքակազմի ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

Պետական կառավարման համակարգի մարմիններ

Էլեկտրոնային կառավարման ենթակառուցվածքների ներդրման գրասենյակ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Պետական մարմինների կայքէջերում, ինչպես նաև գործող e-gov.am հարթակում որոշ ծառայությունների համար ներկայացված են դիմելու կարգը, պահանջները, ինչպես նաև դիմումների համար նախատեսված օրինակելի ձևերը: Միաժամանակ, e-gov հարթակի արդիականացման՝ հանրային ծառայությունների մատուցման միասնական հարթակի ստեղծման շրջանակում նախատեսվում է հարթակում ներկայացնել պետական մարմինների կողմից մատուցվող յուրաքանչյուր ծառայության վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից իրականացվել են մատուցվող ծառայությունների վերաբերյալ մատչելի տեղեկատվություն ստանալու գործիքակազմի ներդրման միջոցառումներ՝

- Գործարկվել են «Protectedareas.am» հարթակը և «[Red book of Armenia](#)» բջջային հավելվածը, որոնք նպաստում են Հայաստանի բուսական և կենդանական աշխարհի վերաբերյալ տեղեկացվածությանը, հանրությանն առավել հասանելի ու մատչելի տեղեկատվություն տրամադրելուն:

- ՀՀ տարածքում վայրի կենդանիների տեսակների սոցիալական նպատակներով օգտագործման՝ սիրողական որսի և որսի օբյեկտ չհանդիսացող կենդանիների որսի, սիրողական ձկնորսության էլեկտրոնային դիմում-հայտերը քաղաքացիների կողմից ներկայացվում են շրջակա միջավայրի նախարարության էլեկտրոնային minenv@env.am փոստին, <http://www.env.am/shrjaka-mijavayr/vorsahandakner> հղումով: minenv@env.am փոստին ներկայացման մասին հայտարարություններ են զետեղվել նախարարության պաշտոնական env@env.am կայքում <http://www.env.am/announcement/category-1/haytararutyun-kendanakan-ashkharh> հղումով և սոցիալական ցանցերում, ինչն էլ նվազեցրել է ծառայություն մատուցողների ու մասնավոր հատվածի միջև շփումները՝ պակասեցնելով կոռուպցիոն դրսևորումները:

Ստացվել է 3981 հայտ, որից 3535՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով:

Շրջակա միջավայրի նախարարությունում կայացել է հանրային լսում՝ «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին», «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության Հողային օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» և «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի լրամշակված փաթեթը քննարկելու նպատակով:

Շրջակա միջավայրի նախարարությունում 3 հանրային քննարկում է անցկացվել «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման ու փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ:

2022թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում՝ մայիս-հունիս ամիսներին նախարարությունում տեղի է ունեցել քաղաքացիների ընդունելություն:

ՀՀ ԱԳՆ և դիվանագիտական ծառայության մարմիններն իրենց կայքէջերում և հրապարակային հարթակներում տեղադրել են Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության նպատակով ՀՀ վերադարձող քաղաքացիներին ՀՀ տարածք ներմուծվող անձնական օգտագործման ապրանքների համար վճարման ենթակա մաքսատուրքերի, հարկերի արտոնություններից

ազատման ընթացակարգի վերաբերյալ պարզաբանող տեսանյութ և տեղեկատվություն՝ հաշվի առնելով հարցերի մեծաթիվ քանակը՝ <https://russia.mfa.am/hy/customs-privileges/>, <https://www.mfa.am/hy/customs-privileges/> և այլն:

Արտակարգ իրավիճակների նախարարությունն իր կայքի միջոցով հանրությանը տեղեկացրել է ներքին և արտաքին ազդարարման համակարգի մեխանիզմների և պատասխանատու անձի կոնտակտների վերաբերյալ տեղեկությունները, ինչպես նաև՝ պետական մարմինների հետ հարաբերակցվելիս հանրության և ԱԻՆ աշխատակիցների իրավունքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում քաղաքացիներին առավել շատ մատուցվող ծառայությունների վերաբերյալ հանրային իրազեկության մակարդակի բարձրացման նպատակով ակտիվ աշխատանքներ են տարվել ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչության պաշտոնական կայքը գործարկելու ուղղությամբ, ներկայումս այն պատրաստ է, ուղարկվել է ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն՝ անվտանգության մասով փորձաքննության ենթարկելու նպատակով: ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության կողմից դրական պատասխան ստանալուց հետո նախատեսվում է կայքը գործարկել մինչև սույն թվականի հուլիսի 1-ը:

Կայքի գործարկումը նպատակ ունի նաև ՀՀ ոստիկանության կողմից իրականացվող շարունակական բարեփոխումների շրջանակներում ավելի բարելավել քաղաքացիներին մատուցվող ծառայությունների որակը, ապահովել հանրության իրազեկվածության բարձրացում, ստորաբաժանման կողմից կատարվող աշխատանքները դարձնել առավել թափանցիկ ու մատչելի:

2022 թվականի առաջին կիսամյակում ՀՀ ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության կողմից ներկայացվել են մատուցվող ծառայությունների վերաբերյալ դիմումների հետևյալ օրինակելի ձևերը, որոնք տեղադրվել են police.am կայքում.

- Վարչական տույժ նշանակելու մասին որոշումներով նախատեսված տուգանքի վճարումը 6 ամսով տարաժամկետելու վերաբերյալ,

- Տրանսպորտային միջոցի օտարման նկատմամբ սահմանափակումների վերաբերյալ,

- Վարորդական իրավունքի վկայականի իսկության, փորձառության ժամկետի (ստաժի), սահմանափակումների (զրկում կամ կասեցում) վերաբերյալ,

- Տրանսպորտային միջոցի վերասարքավորման թույլտվություն ստանալու վերաբերյալ:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 29

Միասնական օպերատորների sso.am էլեկտրոնային համակարգի արդիականացում և e-gov.am-ի շրջանակներում
էլեկտրոնային հարթակի ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն

էլեկտրոնային կառավարման ենթակառուցվածքների ներդրման գրասենյակ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը և դրանցով ակնկալվող փաստացի արդյունքը

Համաձայն էկենգ ՓԲԸ-ի տեղեկությունների՝ այժմ մշակվում է Հանրային ծառայությունների մատուցման միասնական e-gov.am հարթակը, որը նախատեսվում է թողարկել 2022 թվականի հոկտեմբեր ամսին: Հարթակում ներկայացվելու է պետական մարմինների կողմից մատուցվող ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն և այն ծառայությունները, որոնք հասանելի են առցանց տարբերակով (շուրջ 40 ծառայություն) հասանելի կլինեն անմիջապես հարթակի միջոցով դիմելու համար:

2021 թվականի ընթացքում ընթացիկ մշակման փուլում է եղել Միասնական օպերատորների sso.am էլեկտրոնային համակարգի արդիականացման տեխնիկական նկարագիրը: Տեխնիկական առաջադրանքի վերջնական կազմման և հետագա աշխատանքների նպատակով ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության թվայնացման

փորձագետները ներգրավել են աշխատանքների հետագա համատեղ իրականացման փուլերում: Աշխատանքները այս պահին գտնվում են ընթացիկ իրավիճակի՝ մասնավորապես մշակված տեխնիկական նկարագրերի ուսումնասիրության փուլում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Ըստ Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության՝ COVID-19 Կորոնավիրուսի համավարակով և ռազմական դրությամբ պայմանավորված աշխատանքները ձգձգող հանգամանքներ առկա են եղել, որոնք ունեցել են նշանակալի ազդեցություն արդիականացման հայեցակարգի և տեխնիկական նկարագրի ամբողջական մշակման վրա:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 30

«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի շրջանակներում պահանջվող տեղեկատվության պրոակտիվ հրապարակման միասնական հարթակի ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

Էլեկտրոնային կառավարման ենթակառուցվածքների ներդրման գրասենյակ (համաձայնությամբ)

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Ըստ Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության՝ 2021 թվականի ընթացքում ուսումնասիրվել է միջազգային փորձը: Ուսումնասիրությունների արդյունքում մշակվել է առաջարկությունների փաթեթ: ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության թվայնացման փորձագետները ներգրավված են տեղեկատվության պրոակտիվ հրապարակման միասնական հարթակի միջազգային փորձի և առաջարկությունների փաթեթի ուսումնասիրության աշխատանքներում, որը գտնվում է ընթացիկ իրականացման փուլում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Ըստ Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության՝ COVID-19 Կորոնավիրուսի համավարակով և ռազմական դրությամբ պայմանավորված աշխատանքները ձգձգող ընթացիկ հանգամանքներ առկա եղել են, սակայն դրանք չեն ունեցել նշանակալի ազդեցություն հարթակի ստեղծմանն ուղղված միջազգային փորձի ուսումնասիրության աշխատանքների վրա:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 31

Ազդարարման համակարգի շարունակական կատարելագործում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Ազդարարման համակարգի շարունակական կատարելագործման նպատակով 2022 թվականի առաջին կիսամյակում շարունակվել են մշտադիտարկման աշխատանքների իրականացումը:

Ազդարարման համակարգի վիճակագրության ուսումնասիրությունից պարզ է դարձել, որ Գլխավոր դատախազությունում 2022 թվականի հունվարից հուլիս ընկած ժամանակահատվածում ազդարարման միասնական էլեկտրոնային հարթակով ստացվել է 59 ազդարարում:

Ընդհանուր առմամբ ազդարարման համակարգի կատարելագործման ուղղությամբ ներկայումս տարվում են ակտիվ աշխատանքներ, որոնք պայմանավորված են գործող համակարգի մոնիթորինգի արդյունքում բացահայտված խնդիրներով, այնպես էլ միջազգային ատանձնած պարտավորությունների իրականացման անհրաժեշտությամբ:

Մասնավորապես, ազդարարման համակարգին անդրադարձ է կատարվել Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության Արևելյան Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի երկրների հակակոռուպցիոն ցանցի Ստամբուլյան հակակոռուպցիոն գործողությունների ծրագրի գնահատման հինգերորդ պիլոտային փուլի շրջանակներում՝ վեր հանելով հետևյալ հիմնական խնդիրները՝

- ազդարարման համակարգի օրենսդրությունը չի տարածվում մասնավոր հատվածի աշխատողների վրա,
- ազդարարման դեպքում օրենսդրությամբ ազդարարի դեմ ձեռնարկված գործողությունների՝ ազդարարման հետ կապված չլինելու վերաբերյալ ապացուցման բեռի հետ կապված սահմանված չեն հատուկ կարգավորումներ,
- Օրենքը չի տրամադրում ազդարարողին քրեական ընթացակարգերից դուրս անձնական անվտանգության պաշտպանության միջոցներ,
- Օրենքը չի նախատեսում այնպիսի պաշտպանության միջոցներ, ինչպիսիք են խորհրդատվությունը, ժամանակավոր պաշտպանությունը և պետական իրավական օգնությունը,
- հանրային ազդարարման մեխանիզմներ նախատեսված չեն,
- չկա համապատասխան պատասխանատու մարմին, որը պատասխանատու է ազդարարների պաշտպանությունն ապահովելու և ազդարարման նկատմամբ վերահսկողություն ապահովելու, մոնիթորինգի, ազդարարների պաշտպանության վերաբերյալ տվյալների հավաքագրման համար:

Վերոգրյալի հաշվառմամբ Արդարադատության նախարարության կողմից մշակվել են «Ազդարարման համակարգի մասին» օրենքում և հարակից օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին իրավական ակտերի նախագծերը (այսուհետ՝ Նախագծեր): Նախագծերը 2021 թվականի հունիսի 23-ին ներկայացվել են շահագրգիռ մարմիններին կարծիքի և դրվել են հանրային քննարկման: Ստացված կարծիքների հիման վրա խմբագրված նախագիծը ներկայացվել է վարչապետի աշխատակազմ:

Վերոգրյալ Նախագծերով առաջարկվում է

- ազդարարման հետ կապված հարաբերությունները, բացառությամբ ներքին ազդարարումից, տարածել նաև մասնավոր ոլորտի կազմակերպությունների վրա,
- նախատեսել կոռուպցիոն բնույթի՝ հանցագործություն չհանդիսացող իրավիճակների դեպքերում ազդարարում տալու, այդ թվում՝ անանուն ազդարարելու հնարավորությունը՝ միաժամանակ սահմանելով ազդարարման նման դեպքերը քննող իրավասու մարմին,

- նախատեսել կարգավորում, համաձայն որի ազդարարման միասնական էլեկտրոնային հարթակին հասանելիություն կունենա նաև Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը: Միաժամանակ Նախագծով կսահմանվի, որ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովն իր իրավասության շրջանակներում կապահովի միասնական էլեկտրոնային հարթակ մուտքագրված յուրաքանչյուր ազդարարման հաշվառումը, քննարկումը, իր իրավասությունների շրջանակներում միջոցների ձեռնարկումը և անհրաժեշտության դեպքում՝ վարչական իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի հարուցումը,
- հստակեցնել ազդարարներին տրվող պաշտպանության մեխանիզմները,
- սահմանել իրավասու մարմին, որը կհավաքի պետական մարմինների կողմից ստացված վիճակագրությունը, և որը ենթակա կլինի հրապարակման,
- նախատեսել նոր ազդարարման տեսակ՝ ազդարարում հանրությանը, որի հիմնական նպատակն է ստեղծել գործուն մեխանիզմներ կոռուպցիայի դեմ պայքարի համար՝ ապահովելով հասարակության իրազեկվածության բարձրացումը, հասարակական վերահսկողության կառուցակարգերի և պետական կառավարման մարմինների նկատմամբ վստահության ամրապնդումը,
- Մարդու իրավունքների պաշտպանին վերապահել ազդարարների պաշտպանության իրականացմանը հետևելու լիազորություն և ազդարարման նկատմամբ վերահսկողություն ապահովելու, մոնիթորինգի, ազդարարների պաշտպանության վերաբերյալ տվյալների հավաքագրման լիազորություններ:

Սույն օրենսդրական փոփոխությունների արդյունքում ոչ միայն կլուծվեն ազդարարման գործող համակարգի, այլ նաև ներքին և արտաքին ազդարարման վիճակագրության վարման միասնական մեխանիզմի սահմանման իրավական հենք ստեղծելու առկա խնդիրները:

Հարկ է նշել, որ համապատասխան միջոցառումը նախատեսված է նաև Կառավարության 2021 թվականի նոյեմբերի 18-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը

հաստատելու մասին» N 1902-Լ որոշման հավելվածի 16-րդ՝ «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի ռազմավարության իրագործում» նպատակի 16.5-րդ միջոցառմամբ: Նախագիծը ներկայումս գտնվում է լրամշակման փուլում՝ նկատի ունենալով Գլխավոր դատախազության և Կոռուպցիային կանխարգելման հանձնաժողովի հետ համաձայնեցնելու անհրաժեշտությունը:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն նշվել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 33

ՀՀ քրեական օրենսգրքում ամրագրված կոռուպցիոն հանցագործությունների հանցակազմերի միջազգային չափանիշների համապատասխանության հարցի ուսումնասիրություն, անհրաժեշտության դեպքում կոռուպցիոն հանցագործությունները միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելու վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում

Պատասխանատու մարմին

- ՀՀ արդարադատության նախարարություն
- ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)
- ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն
- ՀՀ ոստիկանություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2021 թվականի մայիսի 5-ին ՀՀ ազգային ժողովի կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել է ՀՀ քրեական օրենսգիրքը, որն ուժի մեջ է մտել 2022թ. հուլիսի 1-ին: Կոռուպցիոն հանցագործությունների հանցակազմերը վերանայված են՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխան:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 34

Կոռուպցիոն առանձին հանցագործությունների, այդ թվում՝ ապօրինի հարստացման, քննության մեթոդիկայի մշակում, մշակված մեթոդիկայի հիման վրա քրեական հետապնդման մարմինների վերապատրաստում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)

Մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)

ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն

Արդարադատության ակադեմիա

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Կոռուպցիոն առանձին հանցագործությունների, այդ թվում՝ ապօրինի հարստացման քննության մեթոդական ուղեցույցը մշակվել է և հաստատվել Գլխավոր դատախազի 2021 թվականի մարտի 22-ի N 35 հրամանով: Ուղեցույցի մեջ մանրամասն վերլուծված են կոռուպցիոն հանցագործությունների էությունը և դրանց կանխարգելման իրավական հիմքերը, կոռուպցիայի հակազդման իրավակազմակերպական հիմքերը, կոռուպցիոն հանցագործությունների քրեաիրավական և կրիմինալիստիկական բնութագրերը: Առանձին գլխում ներկայացված է ապօրինի հարստացման էությունը, իրավական հիմքերը և առանձնահատկությունները: Ներկայացված են նաև կոռուպցիոն հանցագործությունների գործերով պարզաբանման ենթակա հանգամանքները, կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության քրեադատավարական և կրիմինալիստիկական բնութագրերը,

այդ թվում նաև՝ կոռուպցիոն հանցագործությունների գործերով կատարվող առանձին քննչական գործողությունների առանձնահատկությունները:

Կոռուպցիոն առանձին հանցագործությունների, այդ թվում՝ ապօրինի հարստացման քննության մեթոդիկան ներառված է քրեական հետապնդման մարմինների վերապատրաստման ծրագրերում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընտոնտեր չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 35

Կոռուպցիոն հանցագործությունների մասին վիճակագրության համալրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)

ՀՀ ոստիկանություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2021 թվականի մայիսի 5-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունված և 2022թ. հուլիսի 1-ից գործող Հայաստանի Հանրապետության քրեական նոր օրենսգրքով վերանայվել է կոռուպցիոն հանցագործությունների ցանկը: ՀՀ գլխավոր դատախազի 2019 թվականի դեկտեմբերի 27-ի և 2020 թվականի հուլիսի 2-ի համապատասխան հրամաններով հաստատված կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ վիճակագրական տեղեկատվությունը համալրվել է կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ստացման աղբյուրների ու կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության արդյունքում բռնագրավված և բռնագանձված գույքի մասին տվյալներով:

Բացի այդ, Գլխավոր դատախազությունը յուրաքանչյուր տարի հրապարակում է կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության վերաբերյալ տեղեկանք, որում ոչ միայն ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ, այլև՝ վերլուծվում են այդ տվյալները և համեմատական է անցկացվում նախորդ տարվա տվյալների հետ: Նշված տարեկան տեղեկանքները հասանելի են հետևյալ հղմամբ՝ <https://n9.cl/wpagk>:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 36

Պետական մարմինների էլեկտրոնային բազաներին քրեական հետապնդման մարմինների հասանելիության ապահովում էլեկտրոնային հարցման եղանակով

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

էլեկտրոնային կառավարման ենթակառուցվածքների ներդրման գրասենյակ (համաձայնությամբ)

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն

ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)

ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Միջոցառմամբ նախատեսված գործողություններն ամբողջությամբ կատարվել են. Կառավարության փոխգործելիության հարթակի միջոցով Հակակոռուպցիոն կոմիտեն հասանելիություն ունի Ոստիկանության անձնագրերի և վիզաների վարչության, ինֆորմացիոն կենտրոնի, Ճանապարհային ոստիկանության, Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն-միասնական տեղեկատվական հարթակի, Իրավաբանական անձանց ռեգիստրի, Անշարժ գույքի կադաստրի ռեգիստրի տեղեկատվական բազաներին:

Հակակոռուպցիոն կոմիտեն հասանելիություն չունի շարժական գույքի նկատմամբ կալանք դնելու վերաբերյալ, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի տեղեկատվական բազաներին, դրանց վերաբերյալ աշխատանքներն ընթանքի մեջ են:

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի կողմից մշակվել է «Արժեթղթերի շուկայի մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի և «ՀՀ գլխավոր դատախազությանը, ՀՀ քննչական կոմիտեին, ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությանը, ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեին, ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայությանը, ՀՀ ոստիկանությանը և ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովին կենտրոնական դեպոզիտարիայի և արժեթղթերի սեփականատերերի (անվանատերերի) ռեեստրի վարման իրավունք ունեցող այլ անձանց կողմից հաճախորդի բացաժ արժեթղթերի հաշիվների ցանկի, յուրաքանչյուր հաշվի տեսակի և կարգավիճակի վերաբերյալ ծառայողական տեղեկությունների տրամադրման, ինչպես նաև բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի սեփականատերերի (անվանատերերի) վերաբերյալ ցանկացած ծառայողական տեղեկությունների տրամադրման կարգը սահմանելու մասին» կառավարության 2020 թվականի սեպտեմբերի 3-ի թիվ 1481-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշման նախագծերը:

Օրենքի և Կառավարության որոշման նախագծերն արդեն ընդունվել են և ներկայումս Հակակոռուպցիոն կոմիտեի կողմից կատարվում են աշխատանքներ կենտրոնական դեպոզիտարիայի տեղեկատվական բազային հասանելիություն ունենալու ուղղությամբ:

Այսպես, պետական մարմինների էլեկտրոնային բազաներին քրեական հետապնդման մարմինների հասանելիության ապահովում էլեկտրոնային հարցման եղանակով ծրագրային ապահովման տեխնիկական բնութագիրը մշակվել է, որի հիման վրա ստեղծվել է ծրագրային ապահովում: Այս բոլոր աշխատանքները իրականացվել են Պետական փոխգործելիության հարթակի ստեղծման համատեքստում: Ծրագրային ապահովումը ներդրվել է: ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության թվայնացման փորձագետները ներգրավվել են աշխատանքների հետագա համատեղ իրականացման փուլերում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 37

Բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ կենտրոնական բանկ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Դեռևս 2020 թվականի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացված միջազգային փորձի լայնածավալ ուսումնասիրության և դրա հիման վրա ուղարկված հարցումների պատասխանների վերլուծության արդյունքներով մշակվել է «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը: Նախագիծը 2020 թվականի սեպտեմբերի 16-ին ուղարկվել է շահագրգիռ պետական մարմիններին կարծիքի: Ստացված առաջարկների ամփոփումից հետո՝ նոյեմբերի 2-ին, Նախագիծն ուղարկվել է Վարչապետի աշխատակազմ՝ սահմանված կարգով ընթացք տալու և օրենսդրական նախաձեռնությամբ ՀՀ ազգային ժողով ուղարկելու համար:

2021 թվականի հունիսի 30-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը:

2021 թվականի սեպտեմբերի 28-ին ընդունվել է «Բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի վարման կարգը, ներառման ենթակա տեղեկությունների ցանկը և տեղեկությունների (հաշվետվությունների) ներկայացման ժամկետները» սահմանող ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի թիվ 133-Ն որոշումը:

Այսպիսով, Բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի փաստացի գործարկումը սկսվել է 2021 թվականի նոյեմբերի 1-ից:

Ավելին, ՀՀ կառավարության 2015 թվականի փետրվարի 19-ի N 205-Ն և 2017 թվականի հոկտեմբերի 5-ի N 1321-Ն որոշումների հիման վրա ընդունվել է «ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից եկամտային հարկի վերադարձման նպատակով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից վարվող բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի միջոցով վարկառուի բանկային հաշվի վավերականության ստուգման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2021 թվականի դեկտեմբերի 27-ի թիվ 197-Լ և ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի 2021 թվականի դեկտեմբերի 30-ի թիվ 1383-Լ համատեղ որոշումը, որն ուժի մեջ է մտնել 2022 թվականի հունվարի 1-ին և արդեն իսկ կիրառվում է:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 38

Կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության և բացահայտման շրջանակում միջազգային համագործակցության ամրապնդում

Պատասխանատու մարմին

- ՀՀ արդարադատության նախարարություն
- ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Միջազգային համագործակցության իրականացման մեխանիզմների և դրանցում առկա խոչընդոտների ուսումնասիրության արդյունքում Արդարադատության նախարարության կողմից մշակվել, շրջանառվել և դեռևս 2020 թվականի օգոստոսի 3-ին ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ է ներկայացվել «Քրեական գործերով իրավական օգնության մասին» օրենքի նախագիծը (այսուհետ՝ Նախագիծ): Մասնավորապես՝ Նախագծով կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած միջազգային պայմանագրերով նախատեսված, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած միջազգային պայմանագրերի բացակայության դեպքում քրեական գործերով իրավական օգնության իրականացման կարգն ու պայմանները և Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով՝ քրեական գործերով իրավական օգնության վերաբերյալ կարգավորում չստացած հարաբերությունները: Բացի այդ, Նախագծի կարգավորման շրջանակներում քրեական գործերով իրավական օգնությունն ընդգրկում է՝ 1) իրավական օգնության մասին հարցումներ (այդ թվում՝ վարույթային և ապացուցողական գործողություններ կատարելը, փաստաթղթերի և առարկաների հանձնումը, տեղեկությունների փոխանակումը, անձանցից

ցուցմունքներ կամ բացատրություններ վերցնելը, կալանավորված կամ այլ անձանց վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրելը, առարկաների և վայրերի զննությունը, խուզարկությունը, իրեղեն և էլեկտրոնային կամ թվային ապացույցներ ձեռք բերելը և փոխանցելը, փորձաքննություններ անցկացնելը, որպես վկա, տուժող, գույքային պատասխանող, նրանց օրինական ներկայացուցիչներ, փորձագետ Հայաստանի Հանրապետություն կանչելը և վարույթային գործողություններ կատարելը, ազատությունից զրկված անձանց որպես վկա կամ առերեսման մասնակից փոխանցելը, քրեական գործի բացահայտման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի, ինչպես նաև էլեկտրոնային կամ թվային տվյալների, ձայնագրությունների, այդ թվում՝ բանկային, ֆինանսական, կորպորատիվ կամ գործարար փաստաթղթերի բնօրինակների կամ հաստատված պատճենների տրամադրումը, հանցավոր ճանապարհով ստացված կամ ահաբեկչության ֆինանսավորմանն ուղղված գույքի հանցագործության կատարման համար օգտագործված կամ օգտագործման համար նախատեսված գործիքների և միջոցների, դրանց բացակայության դեպքում համարժեք գույքի վրա կալանք դնելը, բռնագանձված գույքի բաշխումը և այլն: 2) Հանձնումը (էքստրադիցիա), այդ թվում՝ ժամանակավոր հանձնումը: 3) Համագործակցության այլ տեսակներ (այդ թվում՝ քրեական վարույթի փոխանցումը, դատապարտյալների փոխանցումը, պատժից պայմանական ազատված անձի նկատմամբ հսկողություն իրականացնելը, օտարերկրյա պետության կայացրած դատավճռի ճանաչումը, փոխարկումը և կատարումը): 4) Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած միջազգային պայմանագրերով սահմանված այլ հարցումներ: Քրեական գործերով իրավական օգնությունն իրականացնելիս Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա պետության իրավասու մարմինների միջև օրենքով սահմանված գաղտնիք պարունակող տեղեկատվությունը տրամադրվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած միջազգային պայմանագրերով նախատեսված բացառությունները:

Այնուհետև, 2021 թվականին Նախագիծը քննարկվել է միջազգային փորձագետների և շահագրգիռ մարմինների հետ, ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա Նախագիծը 2021 թվականին լրամշակվել է: Ներքին քննարկումների ամփոփումից հետո Նախագիծը սահմանված կարգով կրկին կներկայացվի Վարչապետի աշխատակազմ:

Վերոնշյալի համատեքստում հարկ է հավելել, որ Արդարադատության նախարարությունը և շահագրիռ այլ մարմինները մասնակցել են «Կոռուպցիայի հակազդմանն ուղղված Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների համագործակցության մասին» համաձայնագրի (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) լրամշակման աշխատանքներին և աշխատանքային քննարկումներին: Հայաստանի Հանրապետության անունից ներկայացվել են առաջարկություններ և դիտողություններ:

Համաձայնագիրը սահմանում է համագործակցության հետևյալ հիմնական խնդիրներն ու նպատակները. համաձայնեցված քաղաքականության, համատեղ ծրագրերի և գործունեության մշակում և իրականացում, հակակոռուպցիոն չափանիշների ներդրում, հակակոռուպցիոն մոնիթորինգի իրականացում, համագործակցության բարելավում և ազգային օրենսդրության ներդաշնակեցում, կարգավորող իրավական ակտերի հակակոռուպցիոն փորձաքննության մեխանիզմի կատարելագործում, հակակոռուպցիոն օրենսդրության պահպանման նկատմամբ պետական և հասարակական վերահսկողության ինստիտուտների զարգացում, կոռուպցիայի դեմ պայքարի նպատակով ստեղծված հասարակական միավորումների գործունեությանը պետական աջակցության տրամադրում, կոռուպցիայի դեմ պայքարում քաղաքացիական հասարակության մասնակցության հնարավորությունների ընդլայնում, ֆիզիկական անձանց և կազմակերպությունների ֆինանսական գործարքները ամբողջությամբ կամ մասամբ որոշակի ժամկետով կասեցնելու, ինչպես նաև նրանց գույքը տնօրինելու իրավունքի սահմանափակման հնարավորության ապահովում, եթե կան բավարար հիմքեր ենթադրելու, որ դրամական միջոցները և (կամ) այլ գույքը կոռուպցիայից ստացված եկամուտներ են:

Համաձայնագիրը անդրադառնում է նաև կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում Համաձայնագիրը վավերացված պետությունների (այսուհետ՝ Կողմեր) ազգային ջանքերի և համագործակցության արդյունավետության բարձրացմանը, կոռուպցիոն հանցագործությունների թվի հետագա աճի սպառնալիքի հաղթահարմանն ուղղված ջանքերի միավորմանը, հակակոռուպցիոն կրթության ոլորտում տեղեկատվության փոխանակման և փոխգործակցության ապահովմանը, կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում կողմերի միջազգային հեղինակության ամրապնդմանը: Կողմերը ձեռնարկում են նաև անհրաժեշտ միջոցներ Կողմերի ազգային օրենսդրության բարելավման և ներդաշնակեցման համար՝ հաշվի առնելով կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում միջազգային պայմանագրերը, որոնցում իրենք կողմ են: Համաձայնագրի յուրաքանչյուր Կողմ պարտավորվում է ներպետական մակարդակում

ընդունել նորմատիվ իրավական ակտեր, որոնք իր իրավասու մարմիններին հնարավորություն կտան անհատույց հիմունքներով ստանալ հակակոռուպցիոն գործառույթներ և գործողություններ իրականացնելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն, այդ թվում՝ ավտոմատացված տեղեկատվական և հղման համակարգերից, ինչպես նաև տվյալների բազաներից: Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է տեղեկատվություն տրամադրել մյուս կողմին պրոակտիվ հիմունքներով, եթե կան հիմքեր ենթադրելու, որ այդ տեղեկատվությունը անհապաղ անհրաժեշտ է Կողմին:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 39

Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձմանն ուղղված կառուցակարգերի ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

- ՀՀ արդարադատության նախարարություն
- ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ Կենտրոնական բանկ (համաձայնությամբ)
- ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձմանն ուղղված կառուցակարգերի սահմանման նպատակով Ազգային ժողովի կողմից դեռևս 2020 թվականի ապրիլի 16-ին ընդունվել էին «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի և հարակից օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ իրականացնելու մասին օրենքները: 2020 թվականի սեպտեմբերի 1-ին ՀՀ գլխավոր դատախազի հրամանով նշանակվել էր ՀՀ գլխավոր դատախազի՝ ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման ոլորտը համակարգող տեղակալը, իսկ 2020 թվականի սեպտեմբերի 3-ին Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության կազմում ստեղծվել էր պատասխանատու ստորաբաժանում՝ Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչությունը (այսուհետ՝ Վարչություն):

Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով Վարչության կազմավորումից հետո դեռևս 2020 թվականին ընդունվել են Կառավարության 2020 թվականի դեկտեմբերի 10-ի «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարույթի ընթացքում

ներկայացվող հայտարարագրերի նմուշային ձևը և լրացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 2044-Ն և 2020 թվականի դեկտեմբերի 17-ի «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարույթի ընթացքում պետության տիրապետությանը հանձնված գույքի հավատարմագրային կառավարման համար մրցույթ անցկացնելու կարգը և հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի օրինակելի ձևը հաստատելու մասին» թիվ 2066-Ն որոշումները:

2021 թվականի ապրիլի 7-ին ՀՀ գլխավոր դատախազի հրամանով սահմանվել է ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարույթի շրջանակներում կնքվող հաշտության համաձայնության կնքման կարգը և օրինակելի ձևը:

Բացի այդ, առկա գործիքակազմի կատարելագործման նպատակով, Գլխավոր դատախազության կողմից մշակվել և Արդարադատության նախարարության կողմից 2021 թվականի դեկտեմբերին շահագրգիռ մարմիններին՝ կարծիքի, ինչպես նաև հանրային քննարկման է ներկայացվել «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը: Նշված օրենքն ընդունվել է 2022 թվականի հունիսի 9-ին և ուժի մեջ է է 2022 թվականի հուլիսի 10-ից:

Նշված օրենքով հստակացվել են գործող մի շարք կարգավորումներ: Մասնավորապես,

- սահմանվել են կարգավորումներ, որոնք հնարավորություն կտան օպերատիվ ճանապարհով ստացված տվյալների հիման վրա ուսումնասիրություն սկսել ոչ միայն հանրային պաշտոն, այլ նաև հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնող անձանց ենթադրյալ ապօրինի ծագում ունեցող գույքի նկատմամբ,
- սահմանվել է ուսումնասիրություն սկսելու նոր հիմք՝ իրավասու մարմնի կողմից սեփական նախաձեռնությամբ ուսումնասիրություն սկսելու հնարավորությունը, որպեսզի իրավասու մարմինը հնարավորություն ունենա իր կողմից իրականացվող ուսումնասիրության շրջանակներում ապօրինի ծագում ունեցող գույքի առկայության մասին տվյալներ հայտնաբերելու պարագայում ինքնուրույն նախաձեռնել գործընթացը,
- կատարվել են նաև մի շարք այլ բարեփոխումներ, որոնց ընդունմամբ ակնկալվում է, որ էականորեն կբարելավվի ապօրինի ծագում ունեցող գույքի հայտնաբերման և բռնագանձման գործընթացը:

Միաժամանակ, քննարկվող ինստիտուտի արդյունավետ գործունեությունն ապահովելու տեսանկյունից առանձնակի կարևորվում է նշված ոլորտում պրակտիկ աշխատանք ծավալող անձանց մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացումը և հետևողական մասնագիտական աճի ապահովումը, ինչով պայմանավորված միջազգային փորձագետների ներգրավվածությամբ արդեն իսկ թվով վեց դասընթաց է կազմակերպվել Վարչության դատախազների համար:

ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարչությունում իրականացվել է 279 ուսումնասիրություն (214 ուսումնասիրություն սկսելու մասին որոշում կայացվել է 2020 թվականի ընթացքում, իսկ 65 որոշում՝ 2021 թվականի ընթացքում), ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման պահանջով դատարան է ներկայացվել 3 հայցադիմում, որոնցից 2-ն արդեն իսկ ընդունվել են վարույթ: Ներկայումս՝ 2022 թվականից ի վեր իրականացվում է ավելի քան 340 ուսումնասիրություն:

Բացի այդ, ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության դատախազները մասնակցել են մի շարք հանդիպումների, քննարկումների, խորհրդակցությունների, վերապատրաստումների: Մասնավորապես,

- ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության պետ Սիրո Ամիրխանյանը, վարչության ավագ դատախազ Գևորգ Քոչարյանը և վարչության դատախազ Միհրան Բուլղադարյանը սույն թվականի հունվարի 17-ից հունվարի 18-ը մասնակցել են «CEELI» ինստիտուտի կողմից կազմակերպված «Հետախուզական գործիքների բաց աղբյուրներ» թեմայով վեբինարին,

- ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության դատախազ Նելլի Տեր-Թորոսյանը սույն թվականի փետրվարի 11-ին մասնակցել է Արդարադատության ակադեմիան՝ Եվրոպական Միության և Միջազգային իրավական համագործակցության գերմանական հիմնադրամի հետ համատեղ իրականացվող «Հայաստանում Արդարադատության համակարգի հզորացում» ծրագրի շրջանակներում «Էթիկա» վերառությանը դասընթացին:

- ՀՀ գլխավոր դատախազի՝ ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձմանն ուղղված գործառույթների ոլորտը համակարգող տեղակալ Սրբուհի Գալստյանը, 2022թ. փետրվարի 22-ին մասնակցել է ԵԽ «Հայաստանում կոռուպցիայի դեմ պայքարի և կանխարգելման ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում» ծրագրի համակարգող խորհրդի 3-րդ նիստին:

- ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության պետ Սիրո Ամիրխանյանը 2022թ. մարտի 25-ին մասնակցել է Եվրոպական միության և Եվրոպայի խորհրդի Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման ծրագրի երկրորդ փուլի (ԳԼԿ II) 2019-2022թթ., համակարգող հանձնաժողովի հանդիպմանը:

- ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության պետի տեղակալ Տիգրան Ենոքյանը և վարչության դատախազ Նելլի Տեր-Թորոսյանը 2022 թվականի ապրիլի 4-ից մինչև 8-ը Նիդերլանդների Թագավորության Հաագա քաղաքում մասնակցել են ՄԱԿ-ի «Միջտարածաշրջանային հանցագործություն և արդարադատություն» գիտահետազոտական ինստիտուտի կողմից «Ակտիվների վերականգնում և կառավարում» վերտառությամբ դասընթացին:

- ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության դատախազ Արտաշես Հարությունյանը սույն թվականի հունիսի 6-ից հունիսի 10-ը Բրյուսելում մասնակցել է ԵՄ իրավապահ մարմինների աշխատակիցների վերապատրաստման գործակալության (CEPOL) “TOPCOP Project” ծրագրի շրջանակներում «Ինչպես պաշտպանել ԵՄ ֆինանսական շահերը կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարում» թեմայով դասընթացին:

- ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության պետ Սիրո Ամիրխանյանը, վարչության ավագ դատախազ Գևորգ Քոչարյանը և վարչության դատախազ Միհրան Բուլղադարյանը և նույն վարչության տնտեսագետ Կարլեն Ափինյանը սույն թվականի թվականի հունիսի 6-ից 10-ը Պրահայում մասնակցել են որ «Կենտրոնական և արևելյան Եվրոպայի իրավունքի նախաձեռնություն» ինստիտուտի (CEELI Intitute) կողմից կազմակերպված «Պաշտոնեական կոռուպցիայի քննություն և քրեական հետապնդում» վերտառությամբ դասընթացին:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 40

Կոռուպցիոն իրավախախտումների համար իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու ինստիտուտի ներդրում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Հաշվի առնելով իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտի ներդրման կապակցությամբ համակարգային օրենսդրական փոփոխություններ կատարելու, ինչպես նաև քրեական օրենսդրության բարեփոխումների փոխկապակցվածության ապահովման և հատվածային լուծումներից խուսափելու անհրաժեշտությունը՝ իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության (այդ թվում՝ կոռուպցիոն հանցագործությունների համար) ինստիտուտը³ ներդրվել է ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքում, որը 2021 թվականի մայիսի 5-ին Ազգային ժողովի կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել է և գործում է 2022թ. հուլիսի 1-ից:

Համաձայն նոր կարգավորումների՝ իրավաբանական անձինք քրեական պատասխանատվության են ենթարկվում ինչպես կոռուպցիոն, այնպես էլ այլ հանցագործությունների համար: Իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող քրեական

³Եթե նախկինում իրավաբանական անձի օգտին որոշակի գործողություններ կատարելու դեպքում քրեական պատասխանատվության էր ենթարկվում միայն տվյալ անձը, ապա այս դեպքում պատասխանատվության է ենթարկվում ոչ միայն տվյալ անձը, այլ այդ իրավաբանական անձը: Այսպես օրինակ, ընկերության տնօրենի գիտությամբ իր աշխատակցի կողմից այդ իրավաբանական անձի հարկային պարտավորություններից խուսափելու դեպքում նոր կարգավորումների համաձայն պատասխանատվության են ենթարկվելու թե՛ աշխատակիցը, թե՛ տնօրենը և թե՛ իրավաբանական անձը:

պատասխանատվության միջոցներ են սահմանվել տուգանքը, գործունեության որոշակի տեսակով զբաղվելու իրավունքի ժամանակավոր դադարեցումը, հարկադիր լուծարումը, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնելու արգելքը: Իրավաբանական անձանց համար քրեական պատասխանատվություն սահմանելիս հիմք է ընդունվել այն հանգամանքը, որ քրեական պատասխանատվությունը հնարավորություն է տալիս ունենալ քննության մեթոդների և հարկադրանքի միջոցների առավել լայն շրջանակ, օգտագործել իրավական փոխօգնության գործիքակազմ՝ բացահայտելու հատկապես կոռուպցիոն և անդրազգային հանցավորության դրսևորումները, որում ներգրավված կլինեն իրավաբանական անձինք: Նշվածը բխում է նաև Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած միջազգային պարտավորություններից և Հայաստանի Հանրապետությանը միջազգային կառույցների կողմից տրված հանձնարարականներից⁴: Վերոնշյալի համատեքստում հարկ է հավելել, որ իրավաբանական անձը ենթակա չէ քրեական պատասխանատվության, եթե իրավաբանական անձի մասնակիցները, բաժնետերերը կամ փայատերերը ձեռնարկել են ողջամտորեն անհրաժեշտ միջոցները հանցանք կատարած անձանց կողմից հանցանքի կատարումը կանխելու նպատակով, սակայն հանցագործությունը կանխելու իրական հնարավորությունը բացակայել է:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

⁴ ՄԱԿ-ի «Կոռուպցիայի դեմ» կոնվենցիայի և ՏՀԶԿ-ի շրջանակներում ստանձնած պարտավորություններ, դրանց կատարման գնահատումներ:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 41

«Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» օրենքի 30-րդ հոդվածով սահմանված իրավակարգավորումների և իրավակիրառ պրակտիկային համապատասխանեցման նախադրյալների ստեղծում

Պատասխանատու մարմին

- ՀՀ արդարադատության նախարարություն
- ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն (համաձայնությամբ)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)
- ՀՀ ոստիկանություն
- ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2021 թվականի հունիսի 30-ին ՀՀ ազգային ժողովի կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել է ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգիրքը, որը կաշառք ստանալու նմանակումը և կաշառք տալու նմանակումը նախատեսում է որպես գաղտնի քննչական գործողություններ: Նշված օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «կաշառք ստանալ» և «կաշառք տալ» հասկացությունները նույն օրենսգրքում օգտագործվում են Հայաստանի Հանրապետության քրեական նոր օրենսգրքի 218-220-րդ, 258-րդ, 272-276-րդ, 435-440-րդ, 477-րդ, 496-րդ և 497-րդ հոդվածների, ըստ այդմ՝ հետևյալ հանցակազմերի իմաստով՝ ընտրակաշառք ստանալ, ընտրակաշառք տալ, ընտրակաշառքի միջնորդություն, շորթում, մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալ,

մասնավոր ոլորտում կաշառք տալ, Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկի, մրցավարի, թիմի ղեկավարի, մարզչի, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցի կամ դրա կազմակերպչի կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամի կողմից կաշառք ստանալ, Հայաստանի Հանրապետության կամ այլ պետության մարզիկին, մրցավարին, թիմի ղեկավարին, մարզչին, արհեստավարժ մարզամրցման այլ մասնակցի կամ դրա կազմակերպչին, հանդիսադիր առևտրային մրցույթի մասնակցին կամ դրա կազմակերպչին կամ մրցանակաբաշխային հանձնաժողովի անդամին կաշառք տալ, ծառայողական կամ մասնագիտական պարտականությունները կատարելու համար ապօրինի վարձատրություն ստանալ կամ պահանջել, կաշառք ստանալ, կաշառք տալ, կաշառքի միջնորդություն, պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունն օգտագործել, պաշտոնատար անձի նկատմամբ ունեցած իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունն օգտագործելու նպատակով ապօրինի վարձատրություն տալ, կաշառք ստանալու, կաշառքի միջնորդության կամ իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով օգտագործելու պատրվակով գույք, ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալ, կաշառքի կամ մասնավոր ոլորտում կաշառքի պրովոկացիա, դատավարության մասնակիցներին՝ իրենց լիազորությունների հետ կապված կաշառք տալ, դատավարության մասնակիցների կողմից իրենց լիազորությունների հետ կապված կաշառք ստանալ: Հաշվի առնելով ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի և ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի պատշաճ կիրառման ապահովման անհրաժեշտությունը՝ ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից մշակվել է «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» սահմանադրական օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքների և հարակից օրենքների նախագծերի փաթեթը, որով, ի թիվս այլնի, առաջարկվում է վերը նշված՝ 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասի

կարգավորումը նախատեսել նաև «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» օրենքի 30-րդ հոդվածում: Նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ազգային ժողով, և 2022 թվականի հունիսի 9-ին ընդունվել է երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ:

Հարկ է նշել, որ ՀՀ քրեական դատավարության և քրեական նոր օրենսգրքերի ընդունմամբ պայմանավորված՝ «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ նոր օրենքի նախագիծ մշակելու նպատակով՝ ՀՀ ոստիկանության պետի 12.11.2021թ. թիվ 3637-Ա հրամանով ոստիկանությունում ստեղծվել է աշխատանքային խումբ, որի ղեկավար է նշանակվել ՀՀ ոստիկանության պետի առաջին տեղակալ, ոստիկանության գնդապետ Ա.Հովհաննիսյանը: Աշխատանքային խմբի կողմից մշակվել և արտաքին շրջանառության է դրվել «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ նոր օրենքի նախագիծը, որը այժմ գտնվում է ՀՀ ոստիկանությունում՝ առաջարկությունների և կարծիքների ամփոփման փուլում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 42

Հանրային իրազեկման տարեկան արշավի ծրագրի մշակում, հաստատում և իրականացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

Պետական կառավարման համակարգի մարմիններ

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

Զանգվածային լրատվության միջոցներ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Արդարադատության նախարարության կողմից 2022թ. լրամշակվել է դեռևս 2020 թվականին մշակված «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի շրջանակներում 2022 թվականի հաղորդակցման գործողությունների ծրագիրը հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծը (այսուհետ՝ Նախագիծ)՝ հաշվի առնելով ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի շրջանակներում ներկայացված առաջարկությունները:

Նախագիծը դրվել է հանրային քննարկման Իրավական ակտերի հրապարակման միասնական հարթակում՝ «www.e-draft.am» և ներկայացվել է շահագրգիռ մարմիններին՝ վերջիններիս դիրքորոշման ստացման նպատակով: 2022թ. հունիսի 28-ին Նախագիծը ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ:

Նախագծով առաջարկվում է իրականացնել Հակակոռուպցիոն ռազմավարության միջոցառումների իրականացման ընթացքի և դրա արդյունքում իրականացվող բարեփոխումների վերաբերալ իրազեկման արշավներ հեռուստատեսությամբ, սոցիալական

ցանցերում և պաշտոնական կայքերում գովազդային տեսահոլովակների հեռարձակման/ցուցադրման, սոցիալական ցանցերում, պաշտոնական կայքերում և զանգվածային լրատվության միջոցներում տեղեկատվական նյութերի հրապարակման միջոցով:

Նախագծով նախատեսվում է կոռուպցիայի դեմ պայքարի մարմինների գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվական արշավ իրագեկող տեսահոլովակների հեռարձակման (ցուցադրման) կամ տեղեկատվական նյութերի հրապարակման միջոցով սոցիալական ցանցերում և պաշտոնական կայքերում, հնարավորության դեպքում՝ զանգվածային լրատվության միջոցներում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 43

«Հակակոռուպցիոն քաղաքականության հիմունքներ» առարկայի ներառում բոլոր բարձրագույն ուսումնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների դասավանդման մոդուլներում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն

ԲՈՒՀ-եր

Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալի 2020 թվականի հունվարի 20-ի թիվ 03/08.3/841-20 գրությամբ նախնական և միջին մասնագիտական (այսուհետ՝ ՆՄՄԿ) ուսումնական հաստատություններին հանձնարարվել է «Հակակոռուպցիոն քաղաքականության հիմունքներ» թեմայով մշակել ուսումնական ծրագիր՝ 2020-2021 ուսումնական տարվանից «Իրավունքի հիմունքներ» առարկայի շրջանակում պարտադիր ուսուցանելու նպատակով: Վերոնշյալ թեմայով թեմատիկ ծրագիրը մշակվել և դասավանդվում է 2020-2021 ուսումնական տարվանից ՆՄՄԿ ուսումնական հաստատություններում:

Միջին մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ կուրսերում մշակվել և իրականացվում է 428 մշակված թեմատիկ առարկայական ծրագրեր՝ «Կոռուպցիայի իրավական բնութագիրը», «Հակակոռուպցիոն քաղաքականությունը», «Հակակոռուպցիոն երևույթի հասկացությունը», «Կոռուպցիայի դեմ պայքարը ՀՀ-ում», «Կոռուպցիայի պատճառներն ու հետևանքները», «Հակակոռուպցիոն ոլորտում ՀՀ ստանձնած միջազգային

պարտավորությունները և գնահատումները», «Հակակոռուպցիոն ոազմավարության նպատակը և խնդիրները», «Հակակոռուպցիոն ոազմավարական ուղղությունները» և այլ թեմաներով, որոնց ուսանողների թիվը՝ 7933 է:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կուրսերում մշակվել և իրականացվում են թվով 244 թեմատիկ առարկայական ծրագրեր՝ «Կոռուպցիայի դրսևորումներն ու մակարդակները», «Կոռուպցիայի պատճառներն ու հետևանքները», «Քրեական դատավարության իրավունք հասկացությունը/խնդիրները և սուբյեկտները, «Դատական քննության փուլերը/վարույթը վերաքննիչ և վճռաբեկ դատարաններում/», «Միջազգային իրավունք», «Հասկացությունը և էությունը» և այլ թեմաներով, որոնց ուսանողների թիվը՝ 2897 է: «Հակակոռուպցիոն քաղաքականության հիմունքներ» թեմատիկ ծրագիրը դասավանդվում է ՆՄՄԿ ուսումնական հաստատություններում:

«Հակակոռուպցիոն քաղաքականության հիմունքներ» առարկան *բուհերում* դասավանդվում է 2021-2022 ուսումնական տարվանից: Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում հասարակագիտական առարկաների շրջանակում իրականացվում են հակակոռուպցիոն քաղաքականությանը վերաբերող թեմաներով դասընթացներ:

«Հակակոռուպցիոն քաղաքականության հիմունքներ» առարկան ներառված է նաև ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթական ծրագրերում և դասավանդվում է:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող հանգամանքներ չկան:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 44

Ավագ դպրոցում հակակոռուպցիոն կրթության իրականացում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն
ԲՈՒՀ-եր

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2021 թվականի փետրվարի 4-ին ընդունվել է «ՀՀ կառավարության 2010թ. ապրիլի 8-ի N 439-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին» Կառավարության N 136-Ն որոշումը, որը սահմանում է *հանրակրթության* պետական չափորոշիչի ձևավորման և հաստատման կարգը և հանրակրթության պետական չափորոշիչը հաստատելու դրույթները:

Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի 2021 թվականի ապրիլի 30-ի N 19-Լ հրամանով հաստատվել են 2021-2022 ուսումնական տարում ՀՀ Տավուշի մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում փորձարկելու նպատակով «Հասարակագիտություն» առարկայի փորձնական չափորոշիչը և ծրագրերը: Առարկայական վերջնարդյունքներում և ծրագրային բացվածքում անդրադարձ է կատարվել հետևյալ թեմաներին.

3. Կոռուպցիայի տեսակները, պատճառներն ու հետևանքները (9-րդ դասարան)

4. Տնտեսական մրցակցություն, ընտրություններ (ընտրախախտումներ), քաղաքացիական մասնակցություն և վերահսկողության ձևեր (10-րդ դասարան)

5. Կոռուպցիայի դեմ պայքարի ձևերն ու դրանց արդյունավետությունը (11-րդ դասարան):

2021-2022 ուսումնական տարվա արդյունքների վերլուծության հիման վրա լրամշակված «Հասարակագիտություն» առարկայի փորձնական չափորոշիչը և ծրագրերը 2022-2023 ուսումնական տարում ևս կփորձարկվեն ՀՀ Տավուշի մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող հանգամանքներ չկան:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 45

Քաղաքացիական ծառայության համակարգում իրականացվող բարեփոխումների վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացում, վերապատրաստումների իրականացում՝ այդ թվում կոռուպցիայի կանխարգելման, բարեվարքության, «Մարդու իրավունքներ» թեմայով

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2022 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակը կազմակերպել է բարեվարքություն թեմայով վերապատրաստում, որին մասնակցել են համապատասխան մարմինների թվով 30 քաղաքացիական ծառայողներ: Վերապատրաստումն իրականացվել է առկա եղանակով՝ 3 աշխատանքային օր տևողությամբ: 2022 թվականի երկորդ կիսամյակում ևս նախատեսվում է նույն թեմայով վերապատրաստումների կազմակերպում:

Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի կողմից բարեվարքություն թեմաներով կազմակերպված վերապատրաստման նպատակն է բարձրացնել բարեվարքության հարցերով կազմակերպիչների և քաղաքացիական ծառայողների իրազեկվածությունը: Յուրաքանչյուր վերապատրաստման ավարտից հետո քաղաքացիական

Ճառայողներն անցել են թեստավորման փուլ՝ վերապատրաստման արդյունավետությունը գնահատելու համար: Թեստավորման արդյունքները համապատասխանում են ակնկալվող արդյունքին:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 46

Քաղաքացիական ծառայողների համար հեռավար ուսուցման մոդուլների մշակում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

Ծրագրով նախատեսված արդյունքը ձեռք է բերվել դեռևս 2021 թվականի դրությամբ:

2022 թվականի երկրորդ կիսամյակի ընթացքում ևս նախատեսվում է իրականացնել «Բարեվարքություն» թեմայով վերապատրաստում:

46-րդ միջոցառման պարագայում կատարված աշխատանքներն ամբողջությամբ համապատասխանում են Կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 3-ի N 1332-Ն որոշման 1-ին կետով հաստատված N2 հավելվածի 46-րդ միջոցառման համար 2022 թվականին ակնկալվող արդյունքին:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտներ չեն եղել:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 47

Թափուր պաշտոնների համալրման մրցույթների թեստավորման փուլի օնլայն հեռարձակում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2020 թվականի հոկտեմբերի 1-ից գործարկվել է քաղաքացիական ծառայության տեղեկատվական հարթակը, և 2020 թվականի հոկտեմբերի 1-ից պետական մարմիններում քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոնների համալրման մրցույթներն անցկացվում են քաղաքացիական ծառայության տեղեկատվական հարթակի միջոցով:

Քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոնների համալրման մրցույթների թեստավորման փուլի օնլայն հեռարձակման և քաղծառայության տեղեկատվական համակարգերը գործարկելուց հետո 2020 թվականի դեկտեմբերի 21-ին Առողջապահության նախարարության կողմից քաղաքացիական ծառայության տեղեկատվական հարթակի միջոցով անցկացվել է առաջին մրցույթի թեստավորումը, որը ուղիղ հեռարձակվել է Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի պաշտոնական կայքէջում:

Քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոնների համալրման մրցույթների թեստավորման փուլի օնլայն հեռարձակման համակարգի և քաղծառայության տեղեկատվական համակարգի գործարկմամբ ակնկալվում է պետական մարմիններում անցկացվող ցանկացած քաղաքացիական ծառայության մրցույթի թեստավորում ուղիղ հեռարձակել Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության պաշտոնական կայքէջում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Խոչընդոտող հանգամանքների առկա չեն:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ 48

Կոռուպցիայի, հանրային վստահության մակարդակի և հակակոռուպցիոն միջոցառումների ազդեցության վերաբերյալ պարբերական հարցումների իրականացում հասարակության շրջանում, հարցումների արդյունքների հրապարակում

Պատասխանատու մարմին

ՀՀ Վարչապետի աշխատակազմ

ՀՀ արդարադատության նախարարություն

Պետական կառավարման համակարգի մարմիններ

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (համաձայնությամբ)

Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)

1. Կատարված գործողությունների նկարագրությունը

2021 թվականի հոկտեմբերի 22-ից նոյեմբերի 24-ն իրականացվել է հասարակության շրջանում առավել կոռումպացված ոլորտների վերհանման, կոռուպցիայի, հանրային վստահության մակարդակի և հակակոռուպցիոն միջոցառումների ազդեցության վերաբերյալ ուսումնասիրություն՝ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) և ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության համագործակցության միջոցով: Արդյունքում Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոնին (CRRC) պատվիրակվել է իրականացնել Հայաստանի բնակչության շրջանում հարցում՝ նպատակ ունենալով ստանալ հնարավորինս ճշգրիտ տեղեկություններ ՀՀ բնակիչների շրջանում կոռուպցիայի վերաբերյալ ընկալումների մասին: Հարցումը նախատեսված էր 18 և բարձր տարիքի ՀՀ քաղաքացիների համար, ընդհանուր՝ 1500 հարցվողների համար, որոնք բնակվում են ինչպես Երևանում, այնպես էլ Հայաստանի 10 մարզերի քաղաքային/գյուղական բնակավայրերում:

2022 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում վերլուծվել են հետազոտության արդյունքները և քննարկվել Հանձնաժողովի հետ, ինչի հիման վրա մշակվում է հետագա գործողությունների ծրագիրը:

ՄԱԿ-ի Զարգացման Ծրագրի կողմից և Եվրոպական միության ֆինանսավորմամբ իրականացվում է «Հաշվետու ինստիտուտներ և մարդու իրավունքների պաշտպանությունը Հայաստանում» ծրագիր, որի նպատակային ուղղություններից է «Աջակցությունը ՀՀ ոստիկանության բարեփոխումներին»: Վերոնշյալի շրջանակներում ԵԱՀԿ աջակցությամբ IMR կազմակերպության կողմից իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության գործունեության հանրային ընկալման վերաբերյալ համապարփակ հարցում: Համատեղ մշակված հարցման հարցաշարում՝ ի թիվս այլ հարցերի, ներառված էին նաև կոռուպցիայի, ոստիկանության հանդեպ հանրային վստահության մակարդակի հետ կապված հարցեր: Ըստ Ոստիկանության վերաբերյալ հանրային կարծիքի հարցման նախնական արդյունքների՝ հարցվողների **70%-ը** ոստիկանության նկատմամբ իրենց վերաբերմունքը դրական են գնահատել: Ոստիկանությունը նաև առաջատար է իրավապահ հաստատությունների ոլորտում՝ վստահության **58%** ցուցանիշով: Հարցման վերջնական և ավելի համապարփակ արդյունքները կհրապարակվեն ԵԱՀԿ կողմից՝ առաջիկայում:

2. Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքները

Միջոցառման իրականացմանը խոչընդոտող կամ միջոցառման կատարումն անհնարին դարձնող կամ միջոցառման կատարումը ձգձգող հանգամանքներ առկա չեն: